

DEMOCRAAT

Partijsecretariaat: Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag,
telefoon: 070-858303

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

verschijnt 9 x per jaar

EN NU DOORZETTEN...!

Door Laurens Jan Brinkhorst

Sinds mijn vorige bijdrage in de Democraat is het kabinet eerst demissionair geworden en daarna weer hersteld. Dat was geen fraai begin. De politiek als geheel heeft daardoor zeker schade opgelopen. Wij moeten zo eerlijk zijn dat ook te onderkennen. Niettemin hebben we een eigen rol kunnen spelen tijdens de informatieperiode. Ik denk bijvoorbeeld aan het belangrijke milieupunt dat nu 100 miljoen extra voor bodemsanering is uitgetrokken, en dat in een tijd van vergaande bezuinigingen.

Ook is beter uit de verf gekomen dat voor een gericht werkgelegenheidsbeleid een korte en een lange termijn-strategie nodig is. Industriële vernieuwing is niet een zaak van vandaag of morgen en Jan Terlouw als minister van Economische Zaken verdient onze uitdrukkelijke steun.

Onze eerste keus

De partij zal het de komende tijd soms zeker moeilijk krijgen, nu wij voor het eerst echte regeringsverantwoordelijkheid dragen, een verantwoordelijkheid die wij overigens gewenst hebben. Laten we niet vergeten dat de politieke samenstelling van dit kabinet onze eerste keus was en dat alleen door ons dit kabinet er is gekomen. En dat schept ook de verplichting dit kabinet een duidelijk gezicht te geven. Daarbij zullen we soms moeten slikken, zoals iedere regeringspartij, maar dat hoeft ons niet te schaden, indien we tegelijkertijd



ook onze lange termijnvisie duidelijk in de fractie en in het kabinet voor het voetlicht kunnen brengen.

Sociale Rechtvaardigheid

Het milieu moet juist nu aandacht blijven houden. Dat zijn wij aan onszelf verplicht, ook al is de afweging tegenover korte termijn economisch beleid soms moeilijk. Bij de verdeling van bezuinigingsmaatregelen zal sociale rechtvaardigheid onze leidraad moeten zijn.

De fractie aanvaardt in beginsel de bezuinigingen rond de Ziektewet, maar zal bij de Kamerbehandeling van het wetsontwerp

aandacht geven aan langdurig zieken en ervoor zorgdragen dat de minima niet worden aangetast. Zo zullen loyaliteit aan het kabinet en een eigen herkenbare inbreng ons richtsnoer moeten zijn. Alleen zo kunnen we ertoe bijdragen dat de politiek weer geloofwaardig wordt. In het zicht van de Staten- en Raadsverkiezingen lijkt onze uitgangspositie sterk. Het is mijn vaste overtuiging dat dat vooral het geval is, omdat we niet meer beloven dan we kunnen waarmaken, maar wel doen wat we beloven. We hebben nog steeds veel te weinig leden om onze politieke visie in de breedte en de diepte te kunnen uitdragen. Daar moeten we een hoofdpunt van maken vóór, tijdens en na de komende verkiezingscampagnes. Ik roep alle D'66-ers op om hiervoor aan de slag te gaan want alleen met voldoende leden kunnen we ook op langere termijn een wezenlijke invloed uitoefenen op weg naar een meer open en rechtvaardiger samenleving.

We hebben ons eerste doel bereikt: een kabinet met een herkenbaar eigen positie van D'66. En nu doorzetten! ■

IN DIT NUMMER

Opinie	4
Burgemeestersbenoemingen	5
Uit de fracties	6
Partijganger	10
Democraatjes	12
HB/SWB/PSVI/etc.	13
Democraten schrijven	15
Campagnenieuws	16

EERSTE
CONGRESDEMOCRAAT
AMERSFOORT

Conceptagenda op pagina 3

Kandidaat- stelling adviesraad

In het voorjaar van 1982 wordt de adviesraad van D'66 herkozen. Alle leden ontvangen daarvoor tijdig een stembiljet. De kandidaatstelling is nog open en sluit op dinsdag 16 februari 1982 te 17.00 uur.

Het hoofdbestuur doet een dringende oproep aan de leden om zich voor dit belangrijk adviesorgaan binnen de partij kandidaat te stellen. Leden die daarin geïnteresseerd zijn en aan de voorwaarden voldoen kunnen een formulier met alle bijbehorende informatie aanvragen bij het Landelijk Partijsecretariaat in Den Haag.

Johan Hollemans
Vice-voorzitter organisatie

Zie ook de rubriek „Uit het hoofdbestuur” op pagina 13. ■

Kandidaten gevraagd voor het Dagelijks Bestuur

Tijdens de ALV van 20 maart a.s. treden enkele DB-leden reglementair af. Johan Hollemans als vice-voorzitter organisatie. Hij is niet herkiesbaar. Mieke van Wagenberg als secretaris organisatie. Zij is herkiesbaar. Hugo Versloot treedt tussentijds af als tweede publiciteitscoördinator. De kandidaatstelling voor deze drie functies is geopend en sluit op 8 maart 1982.

Kandidaatstelling dient te geschieden door middel van een ingevulde en ondertekende vragenlijst, die op verzoek door het landelijk secretariaat wordt toegezonden.

Wat zijn de belangrijkste taken van de vice-voorzitter organisatie?

- verantwoordelijk voor het intern functioneren van het HB en andere partijorganen
- voorbereiding HB en DB vergaderingen
- afwikkeling van HB besluiten

- coördinatie en assistentie van regio HB leden
- coördinatie van reglementenzaken
- organisatorische voorbereiding van de ALV's (congressen)
- organisatorische werkzaamheden t.a.v. de adviesraad.

Wat zijn de belangrijkste taken van secretaris organisatie?

- het functioneren van het Landelijk Secretariaat van de partij, schriftelijke communicatie met andere partijorganen en organisatorische correspondentie
- secretariaat HB/DB
- vertegenwoordiging HB in redactie van de Democraat

Uit hoofde van hun verantwoordelijkheden dragen vice-voorzitter en secretaris organisatie financiële verantwoordelijkheid voor enige deelbegrotingen. De taken met betrekking tot de publiciteit worden in onderling overleg tussen de beide coördinatoren vastgesteld. In de onderhavige situatie gaan de gedachten uit naar iemand met deskundigheid op het uitvoerend vlak van reclame en publiciteit.

Nadere informatie over de drie functies kan worden ingewonnen bij de huidige functionarissen.

Mieke van Wagenberg,
secretaris organisatie ■

Nou, tabé dan...

Piet van Baarsel is een bescheiden man.

In september 1977 schreef hij over zichzelf in Democraat, waarin de totaal vernieuwde redactie haar visitekaartje presenteerde:

– verleende hand- en spandiensten voor de partij en de SWB D'66, – is bereid knip- en plakwerk te doen voor de Democraat. Piet bedoelde daarmee dat hij zich tot dan toe voor de partij had rotgewerkt en dat hij dat nog wel een tijdje wilde doen.

Wat deed Piet van Baarsel zoal in de partij?

Hij was directeur van de SWB toen er van een partij nauwelijks sprake was. Hij was de stuwende kracht

achter Peperbek, een haast ondergronds blad, waarmee wij ons staande wisten te houden, ook ten tijde van opheffingscongressen, toen er geen Democraat meer bestond en het Hoofdbestuur zich per ledenbrief tot haar driehonderd leden wendde. Ik had er van de week nog één in mijn hand gedateerd 21 maart 1975 (nog geen zeven jaar geleden!)

Piet was en is nog statenlid en fractievoorzitter voor D'66 in de Staten van Zuid-Holland. Hij was secretaris van het SWB-bestuur.

Hij was en is vóór al: beschikbaar. Van september 1977 tot ultimo 1981 behoorde hij tot de redactie van de Democraat. Hij was daarin een rustpunt. Als discussies hoogliepen en oververhit raakten nam Piet het woord en maakte tot nadenken stemmende opmerkingen. Dat zullen we wel missen, Piet. Net als het lachen trouwens. Verbeeld ik het mij, of werd er vroeger in de partij echt ontzaglijk veel meer gelachen dan nu?

Ik heb een herinnering aan die nachten in de Javastraat en dat is nog maar zo kort geleden. Laten we maar niet sentimenteel worden!
Bedankt Piet, voor alles!

Namens de redactie,
Stijn Verbeek ■

RADIO & TV

Radio
D'66 is te beluisteren elke woensdag om de veertien dagen altijd om 18.20 uur op Hilversum 2. In de komende periode is dat op woensdag 17 februari, 3 en 17 maart.

Televisie
De eerstvolgende televisieuitzendingen van D'66 vinden plaats op woensdag 17 februari en op woensdag 21 april 1982, beide keren om 19.50 uur via Nederland 1. ■

D'66 AKTIVITEITEN

Algemene Ledenvergadering Voorjaar 1982 te Amersfoort in De Flint op zaterdag 20 maart 1982. Adviesraad D'66 te Utrecht in Trianon, Oudegracht 252 op zaterdag 27 februari 1982 te 10.30 uur. ■

COLOFON

De uitgave van de Democraat geschiedt onder verantwoordelijkheid van een door het Hoofdbestuur benoemde redactieraad die als volgt is samengesteld:

Jan Goeijebier, Marie-Louise Tiesinga, Ed Veenstra, Stijn Verbeek, Hugo Versloot, Mieke van Wagenberg.

Als secretaris is aan de redactieraad toegevoegd: Mat Ringers. Correspondentie, copy e.d. richten aan het redactiesecretariaat van:

De Democraat,
Bezuidenhoutseweg 195,
2594 AJ Den Haag.

Verantwoordelijkheid

De redactieraad draagt de eindverantwoordelijkheid voor inhoud en opname van publikaties in de Democraat. Het moet duidelijk zijn dat deze verantwoordelijkheid zich niet uitstrekt tot bijdragen van het Hoofdbestuur, fracties in vertegenwoordigende lichamen, het SWB-bestuur, het PSVI-bestuur, de Adviesraad en andere officiële partijorganen. Al deze bijdragen zijn als zodanig herkenbaar aan het rubriekshoofd.

Ook de inhoud van ingezonden brieven, die steeds de naam van de schrijver vermelden, valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactieraad. Voorzover er enig misverstand omtrent de redactionele verantwoordelijkheid mocht dreigen, worden de titels van bijdragen die buiten die verantwoordelijkheid vallen, voorzien van een*

De Democraat

De Democraat wordt gratis toegezonden aan alle leden van D'66. Niet-leden kunnen zich abonneren voor f 35,— per jaar. Losse nummers zijn verkrijgbaar bij het secretariaat voor f 4,— per stuk.

Wanneer verschijnt de Democraat?

De Democraat verschijnt 9 maal per jaar. Democraat nr. 2 van deze jaargang verschijnt 4 maart 1982. Sluitingsdatum copy: maandag 15 februari 1982, 17 uur.

Advertentietarieven per 1-2-1982

1/1 pagina: f 1300,—
1/2 pagina: f 800,—
1/3 pagina: f 600,—
1/4 pagina: f 500,—
1/6 pagina: f 400,—
Steunkleuren zijn mogelijk; meerprijs op aanvraag verkrijgbaar.

Contractprijzen op aanvraag verkrijgbaar.

Plaatsing van advertenties is mede onderworpen aan de goedkeuring van de redactie.

Oplage: 19.000 ex.

Druk en Lay-out:
Brouwer Offset BV/Utrecht

Partijsecretariaat
Bureau SWB D'66
Bureau PSVI D'66
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
Telefoon: 070-858303

LANDELIJKE CAMPAGNECOMMISSIE STATEN- EN RAADS- VERKIEZINGEN 1982

Jan Veldhuizen, voorzitter (lid 2e kamer)
Laurens Jan Brinkhorst (fractievoorz. 2e kamer)
Ernst Bakker (lid 2e kamer)
Jan van Berkomp (voorzitter HB)
Bob van den Bos (vice-voorz. politiek HB)
Mieke van Wagenberg (secr. organisatie HB)
Han Heemskerck (1e publiciteitscoördinator HB)
Hugo Versloot (2e publiciteitscoördinator HB)
Richard Drexhage (2e penningmeester HB)

Landelijk campagne team

Mat Ringers (stafmedewerker publiciteit)
Jan Goeijebier (voorlichter 2e kamerfractie)
Roel Heskamp
Piet Verhoeven (stagiaire HEAO Eindhoven)

Het campagne team is de gehele week tijdens kantooruren op het secretariaat bereikbaar.

Eerste Congresdemocraat Amersfoort

Democraten.
Op deze pagina treft u aan de concept congres-agenda voor de 32e Algemene Ledenvergadering, die zal worden gehouden op 20 maart 1982 in de Flint te Amersfoort. Het Hoofdbestuur heeft besloten om op deze ALV geen hoofdstuk voor het beleidsprogramma te agenderen, en wel om de volgende redenen:

1. De regio's en afdelingen hebben het in de komende maanden erg druk met de voorbereiding voor de Provinciale Staten- en Gemeenteraadsverkiezingen. Een beroep op een ieder om in deze tijd ook nog de voorbereiding voor de ALV met een goede inhoudelijke discussie te voeren is naar onze mening te veel gevraagd.
2. We gaan met ingang van het najaars-congres volgens de nieuwe methode van congresvoorbereiding werken. Om die voorbereiding goed te doen, blijkt het onmogelijk om tegelijkertijd met de werkzaamheden voor de najaars-ALV, die nu moet worden voorbereid, ook een goede inhoudelijke en in de tijd vlot verloopende voorbereiding voor de voorjaars-ALV te organiseren.
3. De voorjaars-ALV vindt plaats, 4 dagen voor de Provinciale Statenverkiezingen. Het lijkt dan ook zinnig om deze ALV te gebruiken om tot een aantal politieke uitspraken te komen over de decentralisatiegedachten en de verhouding tussen de landelijke overheid en de provinciale overheden.

Het hoofdbestuur zal dan ook in nauw overleg met de landelijke cam-

pagnecommissie en de regio's tot een invulling van het middagprogramma komen. Over een en ander worden jullie zo snel mogelijk geïnformeerd. Het is ongelooflijk belangrijk alle D'66ers die op een verkiesbare plaats staan voor De Provinciale Staten of voor de Gemeenteraden op deze 20e maart bij elkaar te hebben. Hiermee kan dan meteen het sprookje de wereld uit dat D'66 onvoldoende kader heeft. Komt u ook? Het HB rektent op u!

Johan Hollemans
vice-voorzitter organisatie

Congresreglement

Toelichting
Volgens het Huishoudelijk Reglement heeft het HB besloten het onderstaande congres-reglement vast te stellen.

Evenals op de voorgaande congressen bevat dit congresreglement alleen bepalingen die niet in het Huishoudelijk Reglement (art. 7 t/m 18) zijn geregeld.

Artikel 1
Het op 20 maart 1982 te houden congres is een Algemene Ledenvergadering als bedoeld in art. 7 van het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 2
Moties en amendementen die betrekking hebben op onderwerpen vermeld in de concept-agenda en niet zijn goedgekeurd door tenminste één Algemene Regiovergadering, moeten uiterlijk dinsdag 2 maart 1982 om 12.00 uur op het landelijk secretariaat ontvangen zijn.

Deze moties en amendementen dienen door tenminste vijf leden van D'66 ondertekend te zijn en worden

in het congresboek gepubliceerd. Moties en Amendementen dienen opgesteld te worden volgens het door de Rapportage Commissie vastgesteld model, dat als bijlage bij dit reglement is gevoegd.

Artikel 3
De behandeling van moties en amendementen geschiedt als volgt:

1. De indiener of een door hem/haar aangewezen lid van D66 geeft desgewenst een beknopte toelichting.
2. De fungerend voorzitter verleent degenen, die zich volgens de bij de congresleiding berustende sprekerslijst als spreker hebben aangemeld, in volgorde van aanmelding het woord.
3. Het Hoofdbestuur en de Rapportage Commissie kunnen aan het congres een advies omtrent het voorstel geven. Desgewenst geeft de fungerend voorzitter de indiener de gelegenheid tot een kort weerwoord alvorens een motie of amendement in stemming te brengen.
4. De fungerend voorzitter brengt de amendementen in volgorde van ingrijpendheid in stemming en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel.
5. De fungerend voorzitter brengt resoluties en moties over een bepaald agendapunt in stemming als alle resoluties en moties over dat agendapunt zijn toegelicht.

De fungerend voorzitter bepaalt de volgorde waarin de resoluties en/of moties in stemming worden gebracht.

Artikel 4
In gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres waarin dit reglement niet voorziet, beslist de congresleiding met inachtneming van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

Bijlage bij congresreglement
Formulering Moties en Amendementen

Amendement

Nummer	1
Indiener(s)	2
Woordvoerder	3
Onderwerp	4
Voorstel: concept tekst	5
Vervangen door:	6
Toelichting	7

Ondertekenaars
naam adres handtekening
(van 5 ondertekenaars)
Voor overleg met de Rapportage Commissie is door indieners hierbij gemachtigd ondertekenaar nummer ..., telefonisch te bereiken onder nr. ...

Toelichting
ad 1. Nummering gebeurt door de Rapportage Commissie of het secretariaat.
ad 2. Dit hoeven niet de ondertekenaars te zijn dit kunnen ook groepen zijn als afdelingen werkgroepen, regio's. Maar dan moet wel een plenaire vergadering van die groep

het voorstel goedgekeurd hebben en moet het voorstel door minimaal vijf indieners worden ondertekend.
ad. 3. De woordvoerder hoeft niet van te voren opgegeven te worden.
ad. 4. Korte omschrijving van agendapunt en onderwerp, alsmede van de plaats waar in de congresstukken de te wijzigen tekst is te vinden.
ad. 5. Hier exact aangeven welke tekst men wil wijzigen/schrappen/aanvullen.
ad. 6. Hier exact nieuw voorgestelde tekst aangeven.
ad. 7. Kort, krachtig, maar vooral duidelijk!

NB.
Bij voorkeur getypte tekst. Slechts één amendement per vel.

Motie

Nummer	1
Indiener(s)	2
Woordvoerder	3
Onderwerp	4
De ALV van D'66, in vergadering bijeen te ... op ...	a.
Overwegende dat	b.
Is van oordeel dat	c.
Besluit (spreekt als haar mening uit)	d.
Verzoekt (draagt op aan)	e.
Toelichting	f.
Ondertekenaars naam en adres en handtekening (van 5 ondertekenaars).	g.

Toelichting
Voor aantekeningen 1 t/m 4 zie bij amendement toelichting.

ad a. Standaard tekst, gelijk voor alle moties.

ad b. Overwegingen zijn bedoeld om aan buitenstaanders de achtergronden van het besluit duidelijk te maken, of om het besluit goed te kunnen uitvoeren. Niet te verwarren met toelichting!

ad c. Oordeel is al een begin van besluitvorming, het geeft aan welke weg men wil inslaan. Het besluit geeft aan hoe men dat wil bereiken.
ad d. Zonodig opsplitsen in punten.
ad e. Als d. nog niet de aanwijzingen voor de uitvoering van het besluit bevat, hier aangeven wie men daarmee wil belasten.
ad f. Kort en krachtig! De toelichting maakt géén deel uit van de motie.
De Rapportage Commissie behoudt zich het recht voor de toelichting in te korten of achterwege te laten.

NB.
Bij voorkeur getypte tekst. Slechts één motie per vel.

PS

Wat is een motie of een amendement?
Op letterlijke teksten kunnen slechts amendementen worden ingediend, die precies aangeven welke tekst vervallen, vervangen of aangevuld zou moeten worden.
Voorstellen tot tekstwijzigingen kunnen niet per motie worden ingediend. Moties zijn algemene voorstellen om het congres een uitspraak te laten doen. ■

Concept Congres-agenda

voor de 32e Algemene Ledenvergadering, te houden op zaterdag 20 maart 1982 in de Flint te Amersfoort.

- | | |
|-----------|--|
| 10.00 uur | 1. Opening door de partijvoorzitter en voorstellen van de congresleiding |
| | 2. Benoeming notulen- en stemcommissie |
| | 3. Toelichting op de stemprocedure. |
| 10.00 uur | 4. Financiën |
| | a. Jaarrekening 1981 |
| | b. Verslag Financiële Commissie |
| | c. Contributieregeling 1983 |
| | d. Voorstel regiobijdrage 1983 |
| 11.00 uur | 5. Presentatie kandidaten Dagelijks Bestuur en vaste commissies |
| | OPENING STEMBUSSEN |
| 11.15 uur | 6. Actuele politieke moties |
| 12.15 uur | Lunch |
| 13.15 uur | 7. HB-resolutie Decentralisatie (publikatie volgt in de tweede congresdemocraat) |
| | SLUITING STEMBUSSEN |

- | | |
|-----------|--|
| 13.45 uur | 8. Het HB zal in nauwe samenwerking met de LCC (zie inleiding) een inhoudelijk programma samenstellen en u daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte brengen. Dit programma zal staan in het teken van de Statenverkiezingen. |
| 16.00 uur | 9. Sluiting door de partijvoorzitter. |

Toelichting

Voorstellen tot wijziging of aanvulling van deze concept-agenda conform art. 13, lid 2 van het Huishoudelijk Reglement (uitgave april 1981), kunnen tot vrijdag 19 februari 1982, 17.00 uur worden ingediend bij het landelijk secretariaat.

D'66 EN DE GEMEENTERAAD

door Ed Veenstra en Jo Bosma

„Besturen is niet vies. Als je vuile handen maakt, ligt het heel vaak aan jezelf.” Aan het eind van het gesprek veert Jo Bosma nog eenmaal overeind in zijn wethouderskamer van het Lelystadse stadskantoor. Anderhalf uur lang hebben we gepraat over de komende gemeenteraadsverkiezingen en de rol die D'66 daarbij zou kunnen of moeten spelen.

Volgens Jo Bosma zullen de gemeenteraden de komende 4 jaar bij het besturen terdege rekening moeten houden met het teruglopen van de middelen. Het vergroten van de inkomsten van een gemeente is zo goed als uitgesloten. De marges voor verhoging van belastingen en retributie zijn minimaal en die moet je dus maar vergeten. Er zullen keuzen gemaakt moeten worden welke vormen van dienstverlening onverkort worden gehandhaafd en waar posten geschrapt worden. De tijd dat hier en daar een postje verlaagd werd of bepaalde zaken werden opgeschoven, zeg maar: het betere lapwerk, is definitief voorbij.

Een fundamentele discussie over wat doen we wel en wat niet, moet gevoerd worden. Het dorre hout kappen, zoals Bosma zegt. In deze zin zal D'66 moeten praten over het programma voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het is gewenst dat partijen hun programma door het ambtelijk apparaat van de gemeente laten doorberekenen. Wanneer dat gebeurt is, kun je vrij eenvoudig zelf nagaan op welke manier je kiezers verantwoord en eerlijk tegemoet treedt in de komende maanden. Doe je dat niet, dan krijg je hetzelfde verschijnsel als bij de Tweede Kamer-verkiezingen. Harde uitspraken als: „de minima worden ontzien; geen aantasting van de sociale uitkeringen”, zijn nu al achterhaald. Begrijpelijk dat mensen zich grotelijks belazerd voelen. Politici zouden zich dit moeten aantrekken; D'66-besturen en kandidaten voor de gemeenteraad zouden er van moeten leren. Je achteraf verschuilen achter een uitspraak als: „je moet nu eenmaal compromissen sluiten”, is doorzichtig en clichématig en waar het gaat om het beloven van zaken, terwijl je vooraf weet dat de middelen ontoereikend zijn: een ordinaire onwaarheid.

Actiegroepen

Hetzelfde waarschuwend geluid laat Bosma horen als het gaat om contacten met actiegroepen. Voorop staat dat deze

relaties dringend gewenst zijn. Maar kandidaten voor D'66 moeten zich tijdens de campagne zeker niet laten verleiden door beloftes, die ze straks als bestuurders niet waar kunnen maken. Uit electorale overwegingen niet te realiseren toezeggingen doen, heeft tot gevolg dat je in de toekomst ieder contact met deze groeperingen wel kunt vergeten. Om zo'n situatie te vermijden, is het noodzakelijk dat de kandidaten voor een gemeenteraadszetel goed geschoold een campagne ingaan. Bij spreekbeurten en in gesprekken met mogelijke kiezers is de kwaliteit van de argumentatie erg belangrijk. Wanneer die niet aanwezig is, zal ook dan het gevaar dreigen dat niet



Jo Bosma

na te komen beloftes worden gemaakt. Het gebeurt in dat geval weliswaar niet uit electorale overwegingen, maar de toekomst is hetzelfde: kandidaat en D'66 zijn ongeloofwaardig geworden voor de kiezers en de rekening zal ongetwijfeld over vier jaar gepresenteerd worden.

Invloed op besluitvorming

Wat vindt Jo Bosma van mijn stelling dat politiek in het algemeen en ook gemeentepolitiek zich kenmerkt door een minachting van de kiezers. Immers, in een campagne wordt alle aandacht op deze groep gericht. Na de verkiezingsuitslag trekken de gekozenen zich terug in het bestuurlijk bastion en de buitenwacht bekijkt het verder maar. Dit geldt in ieder geval voor de kiezers die geen lid zijn van een politieke partij. De mening wordt niet gedeeld door Jo Bosma. Tegen een dergelijke gang van zaken moet je vanuit de politiek maatregelen nemen, zodat deze ongewenste situatie niet kan ontstaan. Dat kan, doordat de raad de uitspraak doet dat bij het tot stand komen van de besluitvorming minderheden binnen de raad, maar ook groe-

peringen buiten de raad, betrokken worden bij die besluitvorming. Als bestuurders heb je dan wel de plicht om die mensen goed te informeren, zodat de kwaliteit van de beïnvloeding zo hoog mogelijk wordt. Openheid is hierbij een eerste vereiste. Stukken die ten behoeve van een besluitvorming worden opgesteld, moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Ook die stukken vanuit het ambtelijk apparaat die afwijken van de ideeën en voorstellen van het College. Mocht het dan nog zo zijn dat afwijkende meningen behoefte hebben aan meer argumenten, dan moet er de mogelijkheid zijn om met behulp van ambtenaren deze argumenten te verzamelen. Deze weg om tot besluitvorming te komen, is van zo'n essentieel belang, dat het in het verkiezingsprogramma zou moeten worden opgenomen.

Fractie-assistenten

In Lelystad heeft D'66 indertijd nog een ander initiatief genomen om de kwaliteit bij de besluitvorming te verhogen. Iedere partij mag drie fractie-assistenten aanstellen. Dit heeft als voordeel, dat de aanwezige kennis binnen een fractie wordt vergroot. Veel belangrijker is echter dat deze fractie-assistenten zitting hebben in de diverse raadscommissies en daar dezelfde rechten en plichten hebben als de gekozen raadsleden. Met name de kleinere fracties komen door deze werkwijze beter beslagen ten ijs, terwijl de raadsleden zelf een heel merkbare taakverlichting krijgen en daardoor plezier in het werk houden. Bovendien is zo'n assistentschap een prima voorportaal om bij de volgende verkiezingen zelf het „echte” raadswerk aan te pakken.

Jo Bosma is van mening dat door het inbouwen van al deze maatregelen je tot een besluitvorming komt die in alle opzichten verantwoord is. Het betekent niet dat er beslissingen worden genomen waar iedereen het van harte mee eens is, maar in deze opzet is besturen beslist niet vies.

Collegevorming

De discussie over collegevorming die op dit moment binnen D'66 wordt gevoerd, is ook aan Jo Bosma niet voorbijgegaan. Rekening houdend met hetgeen Bosma gezegd heeft over de besluitvorming zal het duidelijk zijn dat een afspiegelingscollege in zijn ogen minder gewenst is. In dat model is er niet of nauwelijks sprake van echte politiek. Het besturen gebeurt op grond van een optelsom van de programma's van alle deelnemende partijen, waarbij je over en weer elkaar wat gunt om zonder klee-scheuren de 4 jaar door te komen. Het maken van echte keuzen op grond van een van te voren opgesteld programma is bij een afspiegelingscollege welhaast onmogelijk. Dit frustrert de besluitvorming en van politiek bedrijven is geen sprake meer. De voorkeur van Bosma gaat dan ook uit naar een meerderheidscollege, waarbij het maximale van de programma's van betrokken partijen wordt gerealiseerd met een minimaal noodzakelijke steun. Na de verkiezingen moet de grootste fractie in de gemeenteraad het programma opstellen in overleg met alle fracties. Tijdens de onderhandelingen wordt duidelijk welke fracties

het programma kunnen onderschrijven. Is dat een meerderheid in de raad, dan gaat die club met elkaar in zee. Op zo'n manier schep je binnen het college duidelijkheid door de marges aan te geven, waarbinnen bestuurd wordt. Dit geeft dan weer de mogelijkheid om collegiale verantwoordelijkheid te dragen voor de besluiten van collega wethouders, zodat het besturen van elkaars portefeuilles niet aan de orde is. Het innemen van minderheidsstandpunten door wethouders of leden van de eigen fractie is in deze constructie heel wel mogelijk en past ook binnen de gedachten die in Lelystad leven over de manier waarop men tot besluitvorming komt. Wel moet er voor gewaakt worden dat minderheidsstandpunten schering en inslag worden. Wanneer dat het geval is, schort er duidelijk wat aan het overeengekomen programma, of de betrokken wethouder of raadslid dient eens bij zichzelf te rade te gaan.

Het ambtelijk apparaat

Besturen, zoals Bosma dat ervaart, is een politieke zaak. Ambtenaren moeten beslissingen loyaal uitvoeren. Dit sluit zeker uit dat een wethouder met het ambtelijk apparaat eens een stevig robbertje vecht. Mocht zo'n geestelijke krachtmeting opleveren dat de wethouder bij zijn standpunt blijft, dan zal de betrokken

ambtenaar of zijn afdeling een nieuw stuk moeten schrijven volgens de visie van de wethouder. Maar het meest onverstandige wat je in zo'n geval kunt doen, is het verscheuren van het ambtelijk stuk, waar je het als wethouder niet mee eens bent. Dat maakt immers een belangrijk onderdeel van de informatie uit voor de raadsleden in de fase die tot besluitvorming leidt. Dat het niet altijd even makkelijk is om zo te handelen, geeft Bosma grif toe. Hij droomt wel eens van de Amerikaanse situatie, waar bij een wisseling van de politieke macht ook het ambtelijk apparaat wordt vervangen. Maar zodra hij daar uit ontwaakt is, verworpt hij dit systeem weer onmiddellijk. Tegengas vanuit een deskundige afdeling binnen een stadsbestuur houdt de geest wakker en pint je vast op een verhoging van de kwaliteit van je eigen argumentatie. Als in dat spel recht wordt gedaan aan een ambtelijke visie bedrijf je verstandig politiek bestuur.

D'66 en de verantwoordelijkheid

Een gesprek als dit moet eindigen met een goede raad, voor toekomstige D'66 raadsleden en wethouders. Jo Bosma, die nu een jaar wethouder is en daarvoor anderhalf jaar raadslid, vraagt zich af of hij de aangewezen persoon is voor goede raadgevingen. Toch maar doen, dring ik aan. Bosma vindt het belangrijk dat fracties

goed overwegen hoe verstandig het in hun situatie is om bestuurlijke verantwoordelijkheid te gaan dragen. Nog steeds heeft D'66 een grote aantrekkingskracht voor veel mensen die zich in het verleden niet of nauwelijks met politiek hebben beziggehouden. Zorg dat je goed voorbereid bent om zo'n zware bestuurlijke klus op je te nemen. Waak ervoor dat door het zitting nemen in een college er geen bloedarmoede in de fractie ontstaat. Ook in de fractie heb je kwaliteit nodig. Wanneer D'66 wel besluit om bestuurlijke verantwoordelijkheid te gaan dragen, moet je niet de vlag worden die de politieke lading van één grote partij gaat dekken. Dit alles betekent niet dat je voor die bestuurlijke verantwoordelijkheid moet weglopen, haast Jo Bosma te zeggen. Zelf is hij daar een voorbeeld van. Samen met Aleid Zuidema nemen zij twee van de vijf wethoudersplaatsen voor hun rekening in een meerderheidscollege van PvdA en D'66. En er moet de komende verkiezingen door D'66 geknokt worden in Lelystad om het stemmenpercentage van 18,6 te handhaven, hetgeen 6 van de 25 zetels betekent. Jo Bosma en de overige kandidaten van D'66 wens ik alle succes toe in die campagne, evenals al die mensen die de komende maanden weer op pad gaan voor D'66. ■

REFERENTIECOMMISSIE BURGEMEESTERSBENOEMINGEN

door: Jan van Berkomp

Begin 1980 besloot het HB zich wat betreft de burgemeestersbenoemingen pragmatisch op te gaan stellen: als de partij het van belang vond dat er ook D'66-burgemeesters kwamen dan moest dat ook begeleid worden. Besloten werd een Referentie Commissie (RC) in te stellen, die als coördinatie, informatie en steunpunt zou kunnen fungeren voor solliciterende D'66-ers.

Huidige praktijk

Sinds de verkiezingen is D'66 in een betere positie gekomen om haar rechtvaardige aandeel in het nederlandse burgemeesterscorps te verwezenlijken. Over het inlopen van onze achterstand in bestuurlijke functies is een passage opgenomen in het regeerakkoord, waaraan dus ook PvdA en CDA zich gebonden hebben: „De achterstand van D'66 in bestuurlijke functies wordt erkend. Bij benoemingen zal deze ingelopen gaan worden; wel wordt daarbij ook rekening gehouden met plaatselijke verhoudingen”.

Zoals bekend is de afgelopen periode-Wiegel voor D'66 weinig vruchtbaar geweest. De eerste beleidsdaden van de huidige minister Van Thijn lijken echter bemoedigend.

Sinds zijn aantreden werden D'66-ers be-

noemd: in Nuenen (N-Br) H. Terwisse (oud-weth. Helmond) en in de gemeente Onderbanken (Z-Limb.) V. Ritzer (oud-wethouder Castricum). Hiermee is het aantal D'66-ers gekomen op 10. Voorwaar nog geen groot aantal.

Werkwijze

Voorgesteld moet nogmaals worden dat de Referentiecommissie ressorteert onder het Hoofdbestuur, dat uiteindelijk de verantwoordelijkheid draagt.

Het is goed de werkwijze van de Referentiecommissie uiteen te zetten, omdat daarover nog wel eens misverstanden bestaan.

De Referentiecommissie als coördinatie/informatiepunt

D'66-ers kunnen overleggen of het zinvol is in een bepaalde plaats te solliciteren (grootte, aard gemeente etc.), weten of er nog meer partijgenoten solliciteren (hetgeen vaak het geval is, en niet negatief is zoals men denkt), vragen naar contacten en termijnen.

Referentiecommissie als steunpunt

Wanneer bij de Referentiecommissie bekend is wie de D'66-sollicitanten zijn, kan geprobeerd worden hun kandidatuur te ondersteunen. Het is slechts in uitzonderlijke gevallen dat er specifiek één kandidaat wordt ondersteund (te weten in zeer grote gemeenten waar, politiek gesproken

„een” kandidaat wordt gevraagd).

De Referentiecommissie acht zich niet gelegitimeerd dat in alle gevallen te doen (zoals vaak wél gevraagd wordt).

Laat elke belangstellende D'66-er dan ook aan de volgende punten denken wanneer hij geïnteresseerd is in het burgemeesterschap en zichzelf voldoende gekwalificeerd vindt:

- zorg dat het secretariaat van de Referentiecommissie in het bezit is van uw curriculum vitae

- zorg dat u met een van de leden een afspraak maakt om een en ander eens te bespreken

- zorg dat u de Referentiecommissie bijtijds op de hoogte brengt (en houdt) van uw sollicitaties.

Uiteraard wordt alles vertrouwelijk behandeld.

Dit alles betrof de „aanbodzijde”. Voor de „vraagzijde” (de vacatures die ontstaan) is het volgende van belang. Wanneer zich een vacature voordoet, informeert u dan de Referentiecommissie bijtijds.

Voorts is het mogelijk bij het DIC een „wegwijzer” te verkrijgen voor de procedure in de Gemeenteraad en de D'66-visie daarop. De leden van de Referentiecommissie zijn:

- Ernst C. Bakker lid Tweede Kamer
- Laurens Jan Brinkhorst voorzitter Tweede Kamerfractie

- Jan Vis lid Eerste Kamer

- Jan van Berkomp, partijvoorzitter

De algehele coördinatie berust bij:

- Joris Backer secretaris 070 - 614911 tsl 2291/3273 of Hanneke Combé-Van Geuns (medewerkster Ernst Bakker).

Bij beider afwezigheid: Maria-Laure Kempees (secretariaat Tweede Kamerfractie). ■

UIT DE FRACTIES

WEL OVERLEG, GEEN AANSLUITING

door: Aar de Goede

Zoals u in de vorige „Democraat” hebt kunnen lezen is op de Algemene ledenvergadering van 14 november 1981 met algemene stemmen een resolutie goedgekeurd die o.a. behelst:

Het Hoofdbestuur op te dragen de bilaterale contacten op partijniveau uit te bouwen tot een netwerk van werkelijk progressieve en democratische partijen en bewegingen in (a.s.) E.G.-landen, daarbij speciale aandacht te geven aan de nieuw ontstaande sociaal-democratische liberale combinatie in Engeland.

De Europese Fractie te verzoeken om in het Europees Parlement (E.P.) een contactgroep voor geregeld overleg tot stand te brengen.

Betekenis van dit besluit

De resolutie betekent dat wij onze onafhankelijke positie handhaven en ons in de huidige situatie niet kunnen aansluiten bij een der bestaande fracties.

Waarom niet? Omdat D'66 een pro-Europese en een progressieve partij wil zijn en samenwerkingsverbanden daaraan behoren te voldoen.

De huidige, veelal op verouderde bases stoelende fracties voldoen daaraan in de praktijk niet; de hopeloze verdeeldheid der socialisten en het overwegend conservatisme van de liberale fractie maken toetreding onmogelijk. Bovendien zorgt met name de liberale fractie voor een meerderheid die het Europees Parlement overwegend een behoudende en weinig inspirerende koers laat varen.

De resolutie wijst terecht op een mogelijke doorbraak in de partij-politieke verhoudingen; de ontwikkeling in het Verenigd Koninkrijk is veelbelovend, ook voor de Europese politiek. Immers wanneer de samenwerking tussen de sociaal-democraten (S.D.P.) en de Liberals leidt tot een **gezamenlijk** optreden, de z.g. Alliantie, dan verandert de politieke kaart aldaar zeer grondig.

Ook kunnen na 1984 in het E.P. de bestaande verhoudingen totaal anders worden. Immers, op dit moment worden de 81 Britse zetels bezet door 60 conservatieven en plm. 20 labour-mensen die bijna allen een anti-Europese opvatting hebben. Liberals en S.D.P. die nu niet in het E.P. zitten, zouden wel eens met enkele tientallen in 1984 kunnen binnenmarcheren. Drie dingen veranderen dan:

1. De conservatieve meerderheid in het

E.P. slaat om;

2. Indien Liberals en S.D.P. elkaar ook in het E.P. blijven vasthouden, kan dat het begin zijn van een echt Europese progressieve fractie waaraan D'66 en andere Europese partijen zouden kunnen meewerken.

3. De druk op bestaande fracties kan zó groot worden dat afsplitsingen een feit worden.

Die koers willen we nu varen! Maar wil die koers succes hebben dan moeten we een



EUROPEES PARLEMENT



paar dingen beslist **niet** doen omdat die onze koers juist kunnen belemmeren. Ik noem in dit verband een eventuele toetreding tot de Liberals Internationale. Dit zou ons in een overwegend behoudend milieu brengen.

Bovendien is het m.i. onjuist te veronderstellen dat zulks kan, zonder in het vaarwater van de nog behoudender Europese Liberalen (E.L.D.) terecht te komen.

Want wat daar nog aan redelijk progressieven zit, b.v. de Italiaanse Republikeinen willen er juist uit.

Wat we ook niet behoren te willen, omdat ook dat onze koers kan belemmeren, is ons ongeduld te willen omzetten in de vorming van een groepje van zeg maximaal zo'n 10 man uit het Parlement van nu. Ik heb geen behoefte aan een achtste fractie die de versnippering alleen maar vergroot. Wel wordt nagegaan of op bepaalde terreinen gezamenlijk optreden met anderen, dat er nu al meermalen is, kan worden uitgebreid en geïntensiveerd. Zo versta ik ook punt b. van bovenvermelde resolutie. Bovenal is nu nodig dat met name het H.B. zeer intensief contacten gaat opbouwen speciaal met SDP en Britse Liberals, maar ook met andere geestverwante partijen in andere landen. Programmatische overeenstemming en praktische samenwerking op dat niveau zijn voorwaarden voor het welslagen van contacten in parlementair verband.

Zittingen Straatsburg

De belangrijkste gebeurtenissen waren: Vaststelling Begroting 1982 – Ook dit jaar een vrij scherp meningsverschil tussen Parlement en Raad, niet alleen over de hoogte van de begroting, doch ook over nogal principiële kwesties als het onderscheid tussen z.g. „verplichte” en „onverplichte” uitgaven. Dit is belangrijk omdat het Europees Parlement over de laatste categorie meer te zeggen heeft dan over de andere.

Het Parlement voert nu al vanaf 1979 een harde strijd om meer zeggenschap bij de begrotingsvaststelling en gezegd mag worden dat deze strijd – waarbij b.v. in 1980 de begroting zelfs geheel werd verworpen – vruchten afwerpt. Ook dit keer zal de Raad door de knieën moeten!

Het Britse Voorzitterschap – 2e helft 1981 – is opgevolgd door het Belgische: (1e helft 1982). De oude rot Tindemans, Europeaan van klasse, wekt verwachtingen! Het rapport van Tindemans van 1976 om versterking en verbetering van de Europese Integratie doet veel van hem verwachten; over een half jaar weten we meer.

D'66 weer in presidium Europees parlement

Zoals ook in 1980 heeft D'66 ook in 1982 – als vertegenwoordiger van niet bij een fractie aangesloten leden – zitting in het bureau van het parlement. Aar de Goede als lid en Doeke Eisma als plaatsvervangend lid.

Nieuwe voorzitter

Vorige maand koos het E.P. Piet Dankert tot haar nieuwe voorzitter. De D'66-leden wensen hem veel succes voor de resterende 2,5 jaar tot de volgende verkiezingen. Madame Veil, de aftredende voorzitter, verdient lof voor de inzet tijdens haar voorzitterschap. ■

UIT DE FRACTIES

CONSTITUTIONELE INNOVATIE NOODZAKELIJK

door: Ernst Bakker

In een toespraak tot het D'66-congres op 14 november vorig jaar raadde Henk Zeevalking de toekomstige fracties van D'66 in Staten en Raden aan te streven naar de totstandkoming van program-colleges. Op diverse studiedagen van D'66 voor leden van Provinciale Staten en Gemeenteraadsleden is dit onderwerp aan de orde geweest en men is zeker niet tot een eensluidende konklusie gekomen.

Om te beginnen volgt een omschrijving van enkele begrippen om verwarring te voorkomen. Een afspiegelingscollege is een college waarin de verschillende fracties op basis van de verkiezingsuitslag zo evenredig mogelijk zijn vertegenwoordigd. Een meerderheidscollege is een college, waarin enkele fracties, die samen een meerderheid in de raad vormen, vertegenwoordigd zijn.

– Een minderheidscollege is een college waarin slechts een minderheid uit de raad is vertegenwoordigd.

Al deze collegevormen kunnen program-colleges zijn. De programma's kunnen zowel vóór als na de verkiezingen tot stand komen, al zal dat bij een afspiegelingscollege altijd na de verkiezingen gebeuren. Uit het betoog van Zeevalking bleek dat hij voorstander was van een college, waarbij het program vóór de verkiezingen tot stand zou komen, en waarbij tevens aangegeven zou worden met welke partij(en) dat programma zou moeten worden uitgevoerd (een meerderheids- of een minderheidscollege dus).

Zeevalking pleit voor duidelijkheid in de politiek ook op lokaal niveau en hij meent dat omwille van de duidelijkheid gekozen moet worden voor afspraken over hoe en met wie vóór de verkiezingen. De vraag is of die duidelijkheid wel gediend is met die afspraken vooraf. Het grootste bezwaar van onderhandelingen vóór de verkiezingen is m.i. dat de mening van de kiezer genegeerd wordt. De zetelverdeling en het program liggen immers al vast.

Interessant wordt het als geen der combinaties een meerderheid behaalt. Er ontstaat een patstelling en er zal toch onderhandeld moeten worden. Onderhandelingen na de verkiezingen tussen de fracties, die voor de verkiezingen sterk tegenover

elkaar stonden, verhogen de geloofwaardigheid niet van de politieke partijen, die in de verkiezingsstrijd geroepen hebben om „duidelijkheid in de politiek” en in een gepolariseerde verhouding tegenover elkaar hebben gestaan.

Een bijkomend nadeel van onderhandelingen voor de verkiezingen is dat de politieke programma's in eerste instantie opgesteld worden door de politieke partijen en datzelfde geldt dan voor de onderhandelingen. Wat betreft de uitvoering en de naleving van de programma's zijn het vooral de fracties die daarmee bemoeienis hebben. Hierin kan een rijke bron voor wrijvingen en conflicten liggen.

Zonneklaar is dat de in de wet vastgelegde

2^e KAMER



taken en bevoegdheden van de gemeenteraad ernstig worden beknot door een aantal factoren, o.a. de toenemende ingewikkeldheid van de te behandelen zaken, vaak ontoereikende informatie en de procedures van beleidsvorming die de raad maar een zeer beperkte keuze-mogelijkheid laat. Daarbij komt nog dat de ruimte waarin de raad vrij is een eigen beleid te ontwikkelen, naast de verplichte taken, gering is. Voe-gen we hierbij nog de teruglopende financiële middelen van de lagere overheden, dan is het sombere plaatje compleet.

Het bezwaar, dat de raad te weinig invloed heeft, wordt door de praktijk van de meerderheidscolleges versterkt. Het zijn immers juist de meerderheidscolleges waar de (grote) minderheden in de raad zich machteloos voelen omdat de beslissingen feitelijk in het college genomen worden; de aanwezigheid van politieke overeenstemming daàr maakt raadsbehandeling vaak tot een schijnvertoning.

Een meerderheidscollege op basis van een program geeft een charmant, bijna parlementair beeld vanwege de grote mate van overeenstemming in het college en de verhouding van het college tot de raad. Maar het college en de daarbij behorende frac-



ties zullen ontzettend aan elkaar vastzitten. Invloed van buiten, onvoorziene ontwikkelingen en de toch zo bepleite participatie van de burger brengen die aanvalkelijk zo aardige daadkrachtige programmatische romance snel aan het wankelen. Daar de grondwet het onmogelijk maakt tussentijdse verkiezingen te doen plaatsvinden, zullen bij conflicten toch compromissen gevonden moeten worden op grond van dezelfde politieke verhoudingen. Waar blijft dan de invloed van de raad en van de kiezer?

Bij een afspiegelingscollege is dit niet het geval. Maar ook hierbij kan niet gezegd worden dat hier geen haken en ogen aan kleven. Een harmoniemodel, althans zo zou deze college-vorm beschouwd kunnen worden, heeft in zich dat het te zeer a-politiek kan werken en tevens is het gevaar niet denkbeeldig dat het een zekere gezapigheid bij de bestuurders veroorzaakt. Vast staat echter dat de verkiezingsuitslag er (enigszins) in is terug te vinden en bovendien waren niet a-priori partijen buiten gesloten.

Het is duidelijk dat bij het werken van verschillende politieke groeperingen in één college verschillende opvattingen bestaan en die zouden dan ook best in de voorstellen aan de raad naar voren mogen komen. Het werken met meerderheids- en minderheidsvoorstellen is geen schande, integendeel, maar een bewijs dat het college zijn plaats kent en de beslissingen aan de raad laat.

De politiek hoort met name in de raad gestalte te krijgen en niet (alleen) in het college. Als politieke partijen met verkiezingsprogramma's de verkiezingen ingaan, kan op basis van en de verschillende programma's en op basis van de verkiezingsuitslag een raamwerkprogram geformuleerd worden en een afspiegelingscollege tot stand komen. Politisering krijgt zo niet om de vier jaar – als een collegeprogram moet worden samengesteld – aandacht, maar is een permanent proces op de juiste plaats: in de raad. Dit houdt dan ook in dat belangrijke beleidsmaatregelen niet alleen moeten worden geformuleerd in een programma voor het college, maar in een beleidsplan van de gemeenteraad.

doorlezen op pagina 9 ▶

Politiek Scholings- en Vormings Instituut D'66

AKTIVITEITEN VOORJAAR 1982

Bestuurderskursus Zuid-Holland

Deze cursus is bedoeld voor nieuwe afdelings- en (sub)regiobestuurdersleden.

Inhoud van de cursus: verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen het bestuur; de relatie tussen afdeling - fractie, afdeling - regio, bestuur en leden.

Waar en wanneer?

Postiljon Motel Dordrecht, 2/3 april 1982 (vrijdagavond-zaterdag)

Kosten

Per deelnemer zal een bijdrage van f 50,- worden gevraagd (inclusief schriftelijk materiaal en overnachting).

Aanmelding

PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

Kursus gemeenteraad Goeree Overflakkee

Ter voorbereiding van de kandidaat D'66-gemeenteraadsleden op hun toekomstig raads-werk organiseren de regio's in samenwerking met het PSVI D'66 basiskursussen gemeenteraad.

Doel van de cursus:

kennis van belangrijke onderdelen van het gemeenteraadswerk en inzicht in het functioneren als D'66 raadslid binnen en buiten de gemeenteraad.

Waar en wanneer?

Goedereede, Hotel De Gouden Leeuw
28 januari, 4, 11, 18, 25 februari, 4, 11, 18 en 27 maart 1982.

Kosten

f 50,- per deelnemer, inclusief materiaal

Aanmelding

PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

Presentatiekursus

Deze cursus is bedoeld voor mensen die zich kandidaat hebben gesteld voor de gemeenteraad. Veel nieuwe kandidaten zijn onzeker hoe zij in de verkiezingsbijeenkomsten het praktische politieke beleid van D'66 moeten presenteren.

In deze cursus zal daaraan al oefenend aan de hand van eigen vragen en ervaringen gewerkt worden (met behulp van video). De cursus is opgezet in samenwerking met Kerk en Wereld.

Waar en wanneer?

1. Driebergen, Kerk en Wereld
8-10 februari 1982
2. Driebergen, Kerk en Wereld
8-10 februari 1982
3. Driebergen, Kerk en Wereld,
7-9 mei 1982.

Kosten

Kursus 1 en 2: f 80,- (8 dagdelen)

Kursus 3: f 60,- (6 dagdelen)

Het zijn drie aparte cursussen met dezelfde inhoud. In cursus 1 en 2 is meer tijd voor oefening.

Aanmelding

PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

Regio's

GRONINGEN

Presentatietechniek: 26, 28, 30 januari en 2 februari 1982

Themabijeenkomst collegeonderhandelingen: voorjaar 1982

Weekend nieuwe raadsleden: najaar 1982

Themadag gemeentebegroting: najaar 1982

Diskussie- en vergadertechniek: najaar 1982

Info en aanmelding: Ton Bergman, Kalkwijk 15, 9603 BB Hoogezand, 05980-95233

FRIESLAND

Drempeloverschrijdingskursus vrouwen: voorjaar 1982

Bestuurderskursus: voorjaar 1982, een aantal avonden april/mei

Info en aanmelding: Ellen van Hulzen-Figee, Sinderhoven 22, 9254 GD Hardegarij, 05110-3250

DRENTHE

Basiskursus provinciale staten: na de verkiezingen van provinciale staten Basiskursus gemeenteraad: najaar 1982

Info en aanmelding: Arend Jager, Alb. Schweitzerplantsoen 8, 9301 HB Roden, 05908-17205

OVERIJSSSEL

Basiskursus gemeenteraad

Oost Overijssel: 23 februari, 2, 9, 16, 23, 30 maart, 6, 13 april 1982

West Overijssel: 4, 11, 18, 25 maart, 1, 8, 15, 22 april 1982

Info en aanmelding: Siska van der Aa, Beckumerstraat 308, 7548 PV Boekelo

GELDERLAND

Bestuurderskursus, in verband met de verkiezingen voor provinciale staten en gemeenteraden: september 1982

Themadagen gemeentefinanciën en welzijn voor (aspirant) raadsleden: begin mei 1982

Info en aanmelding: Toon Janse, Nassauweg 24, 6703 CJ Wageningen, 08370-14237

UTRECHT

Oriëntatiekursus nieuwe stijl: voorjaar en najaar 1982

Kadertraining emancipatie

Bestuurderskursus: voorjaar 1982

Info en aanmelding: Marijke Hopman, Beereveld 16, 3621 GW Breukelen, 03462-2723

NOORD-HOLLAND

Forumtraining emancipatiewerkgroep: 12/13 februari 1982

Bestuurderskursus: najaar 1982

Info en aanmelding: An Loot, Eemnesserweg 29a, 1261 HH Blaricum, 02153-11856

ZUID-HOLLAND

Bestuurderskursus: 2/3 april 1982

(vrijdagavond/zaterdag) Dordrecht.

Info en aanmelding: PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

ZEELAND

Bestuurderskursus: 23/24 april 1982

Info en aanmelding: PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

NOORD-BRABANT

1. Oriëntatiekursus nieuwe stijl:

30 januari en 13 februari 1982

2. Oriëntatiekursus nieuwe stijl:

30 januari en 13 februari 1982

Bestuurderskursus: 7/8 mei 1982

Gemeenteraadslid en praktijk: maart 1982

Themadag gemeentefinanciën: september-oktober 1982

Oriëntatiekursus nieuwe stijl: najaar 1982

Info en aanmelding: Arjen Oostra, Willem Pijperpark 11, 5144 VH Waalwijk, 04160-31748

LIMBURG

Bestuurderskursus: 3 en 24 april, Roermond

Info en aanmelding: PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

ZUIDELIJKE IJSELMEERPOLDERS

Bestuurderskursus, voorjaar 1982

Info en aanmelding: John Half, Oostrandpark 48, 8212 AR Lelystad, 03200-26337

LIJST VAN AANWEZIG KURSUSMATERIAAL

De geschiedenis van D'66	f 12,50
Handboek voor besturen	f 5,-
Oriëntatiekursus	f 5,-
Aanvullend D'66 materiaal op de cursus De gemeenteraad van de Stichting Burgerschapskunde	f 7,50
Documentatie- en Informatiemap Provinciale Staten	f 32,50
Wenken en tips voor het opzetten van verkiezingscampagnes	f 5,-
Kollegeonderhandelingen	f 2,-
Diskussie- en vergadertechniek	f 5,-
Deze prijzen zijn exclusief verzendkosten.	

BESTUUR EN REGIONALE KOÖRDINATOREN PSVI D'66

Op aanvraag sturen wij u een lijst toe.

Aanmelding voor cursussen, informatie over cursussen, en bestellingen:

PSVI D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ 's-Gravenhage, 070-858303

Met behulp van de in opkomst zijnde meerjarenplanning kan de raad zijn politieke doelstellingen voor langere termijn gestalte geven.

Harmoniemodel

Zeker is dat een dogmatisch standpunt over collegevorming niet past binnen een partij als D'66. Er moet waardering en erkenning opgebracht worden voor de grote verschillen van de gemeenten onderling en de politieke verhoudingen binnen die gemeenten. De vraag mag ook gesteld worden of er in gemeenten en provincies behoefte bestaat aan een door en door politiek bestuur. Wellicht brengt de taak van de bestuurders van lagere overheden wel met zich mee dat men streeft naar een werkzaam harmoniemodel.

Of ligt het toch aan de wetgeving? Aardiger is het om bij de discussie hoe gemeenten beter, democratischer en misschien ook politieker bestuurd zouden kunnen of moeten worden de vraag te stellen of de monistische structuur inderdaad de beste is.

Moet er een soort parlementair stelsel ingevoerd worden voor het bestuur op lokaal niveau? Moet niet de mogelijkheid geboden worden om ook raden en staten tussentijds te ontbinden?

Ook in 1982 is constitutionele innovatie een punt dat binnen D'66 aandacht verdient.

(Dit artikel geeft de persoonlijke visie van de schrijver weer) ■

ZES WEKEN BIJ DE VERENIGDE NATIES IN NEW YORK

door Elida K. Wessel-Tuinstra

De 36ste Algemene Vergadering van de V.N. in het najaar van 1981 in New York heeft in Nederland weinig publiciteit gekregen. Ten onrechte, want het was een hoogst boeiend gebeuren, waar de politieke issues voor het oprapen lagen. Zo was daar de verkiezing van een nieuwe (of juist niet) secretaris-generaal, de kwestie Afghanistan, de apartheidspolitiek van Zuid-Afrika, de alles-beheersende Midden-Oosten problematiek, de mensenrechtenschending in o.m. El Salvador en niet te vergeten de ontwapening.

Zoals bekend komt de Algemene Vergadering van de V.N. ieder najaar 3 maanden bijeen. Aan dit wereldforum nemen momenteel 157 landen deel. De werkzaamheden zijn naar onderwerp verdeeld over zes commissies: ontwapening, economische en ontwikkelingsaangelegenheden, humanitaire zaken, dekolonisatie, financiën en volkenrechtelijke aspecten. In deze commissies wordt het eigenlijke politiek-inhoudelijke werk gedaan: positiebepaling, resoluties indienen en verdedigen, eerste peilingen stemgedrag, onderhandelen, enz.

Daarna komen alle resoluties nog formeel in de Algemene Vergadering, maar de politieke spanning is er dan af. Ook Neder-

land dient in al die commissies standpunten in te nemen. We hebben dan ook een vaste vertegenwoordiger in New York, n.l. een ambassadeur met vaste medewerkers (waaronder onze oud-partijvoorzitter Rignalda), terwijl deze staf tijdens de Algemene Vergadering tijdelijk wordt versterkt met buitenlandse zaken ambtenaren (waaronder de D'66 defensie-specialist Robert Jan Akkerman). Daarmee is de Nederlandse delegatie nog niet volledig, want Nederland heeft de goede gewoonte enkele vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, zoals vakbonden, Vrouwenraad, werkgevers en jongeren deel te laten nemen, terwijl vier kamerleden als speciale adviseurs zijn toegevoegd.

Pikant was daarbij dat juist in de tijd dat ik in New York zat de nieuwe regering definitief in het zadel kwam te zitten. Het moest dus mogelijk zijn het beleid in progressieve zin bij te buigen. Is dat nu ook gebeurd?

Ik denk dat in elk geval enkele aanzetten zijn gegeven. Zo heeft Nederland in de kwestie mensenrechten El Salvador, in stemgedrag over Namibië, in het debat over Zuid-Afrika zich duidelijk minder krampachtig „westers” opgesteld als in



voorgaande jaren. Niet steeds was het gedrag van andere Westeuropese landen richtsnoer bij ons stemgedrag, maar durfden wij een eigen standpunt in te nemen. Een enkele maal doorbrak Nederland dan zo de verlamme Oost/West tegenstelling, die een automatisme in stemgedrag meebrengt (van het Oostblok, en dus „tegen”) die iedere creativiteit in de politiek doodt. Zo'n eigen geluid werkt bovendien inspirerend op andere delegaties, hoewel zo'n frisse wind (nog) ontbrak in de Midden-Oosten problematiek. Het was voor mij schokkend in de V.N. te ervaren hoe sterk de Arabische landen door het Oostblok gesteund worden en hoe Israël en de Verenigde Staten elkaar door dik en helaas door veel dun steunden. West Europa komt daar haast niet aan te pas. Jammer dat Nederland zelfs niet aanwezig was op de officiële viering in de V.N. van de Palestijnse onafhankelijkheidsdag. Bij zo'n gelegenheid kan men als blijk van be-

langstelling min of meer neutraal aanwezig zijn, zoals Zweden en zelfs België deden. Hier valt nog heel wat in progressieve zin bij te stellen.

Bij de ontwapeningskwestie was het opvallend hoe weinig of eerlijker gezegd hoe niets doorklonk in de Nederlandse bijdrage van alle beroering in Nederland over b.v. de niet-plaatsing van kruisraketten. Het lukte ook nauwelijks iets van die beroering op de delegatie over te dragen. Dat onderstreept overigens nog eens het belang van de deelname van niet-ambtelijke mensen aan zo'n delegatie. Deze staan toch dichter bij wat de mensen in Nederland bezighoudt en dat is in zo'n wereldforum van wezenlijke betekenis. Concluderend wil ik onderstrepen dat Nederland zeker een eigen rol kan spelen in brandende internationale kwesties. Het moet dan alleen wel zijn nek durven uitsteken. Daarvoor hebben we nu een progressieve regering.

GEMEENTEN IN DE KABEL, KABEL IN DE GEMEENTEN

Ten behoeve van D'66-gemeenteraadsfracties en -afdelingen heeft Wil Wilbers, gezien de gebleken behoefte daaraan, een notitie gemaakt over de problematiek van de kabel, voorzover in het belang van de gemeenten (o.m. exploitatie, structuur, kosten, afsluiting van kabelnet, overheidsbemoedigen).

Ofschoon de kabelsituatie van gemeente tot gemeente kan verschillen, zijn er toch enige uitgangspunten, die vanuit een D'66-visie algemeen gehanteerd kunnen worden.

D'66-fracties en -afdelingen, die de notitie willen hebben, kunnen dat telefonisch (070-614911 toestel 2283 of 2388) of schriftelijk laten weten (Fractie D'66 Tweede Kamer t.a.v. Wil Wilbers, Binnenhof 1a, 2513 AA Den Haag).

NIET UITVOERIGER

Zoals op de achterkant van de oktober-Democraat al te zien was blijft Chel Mertens lid van de Tweede Kamerfractie. Hij stelde destijds zijn lidmaatschap ter discussie, nadat CDA-leider Van Agt het premierschap van het CDA-PvdA-D'66 kabinet verworven had. De solidariteit binnen de Tweede Kamerfractie, de continuïteit daarvan en het mandaat van de D'66-kiezers brachten hem tot dit besluit. Door „technische problemen” is hiervan in de Democraat van de maand oktober niet uitvoeriger melding gemaakt. ■

PORTRET VAN EEN PARTIJGANGER



Marja Rambonnet, geboren in Maastricht, jeugd en teenertijd in Haarlem, Rechten in Leiden, getrouwd met Martijn van Empel, twee dochters, Karin en Helen, werd in 1976 lid van de partij, begon met drie dagen „ruimen” in Den Haag, is nu lijsttrekker van de Statenlijst in Noord-Brabant.

door Stijn Verbeek

DE DEMOCRAAT IN GESPREK MET MARJA VAN EMPEL

„IK BEN GEEN BARRICADEMENS!”

„In de handtekeningenactie van november 1976 werd ik lid van D'66. Mijn zwager, Jan van Ketwich, de man van mijn tweelingzus, was toen al een jaar of vier de enige D'66 burgemeester die Nederland rijk was, maar Martijn, mijn man, was lid van de Partij van de Arbeid en er werd wel over politiek gepraat, maar niet in termen van propaganda voor de ene of de andere partij.

Wij waren in '74 in Waalre komen wonen. Martijn had na twee jaar Brussel in alle opzichten gezien. Hij kon een baan in Eindhoven krijgen en wij vonden hier een bestaand huis waar we nauwelijks iets aan hoefden te doen. Dat kon ook niet want Martijn had naast zijn nieuwe baan ook nog een proefschrift onder handen, de kinderen gingen naar school en ik, ik wilde ook wat. De banen lagen in de juridische sfeer niet meer voor het „morgen beginnen” en zeker niet part-time. Ik kon assistente worden van de PAK-fractie in de Agglomeratieraad Eindhoven, zonder overigens lid te zijn van één van de deelnemende partijen.

Zó lagen de kaarten toen ik mij opgaf als lid van Democraten '66 tijdens één van de merkwaardigste propaganda-acties die ooit in politiek Nederland zijn gevoerd. Wekenlang hoorde ik niets van mijn nieuwe politieke partij.

In een plaatselijk dagblad las ik dat er in Eindhoven een presentatie zou zijn van Tweede-Kamerkandidaten van D'66. Daar moest ik heen! De eerste de beste die ik tegen het lijf liep kreeg de wind van voren: „Als jullie op die manier je nieuwe leden verwelkomen, dan lopen ze harder weg dan ze binnenkomen!”

„We hebben wat achterstand en geen per-

soneel”, zei Frans Rogier, want die was het, „en daar hebben we trouwens ook geen geld voor!”

„Dan vraag je toch vrijwilligers”, zei ik in mijn argeloosheid.

„Goed”, zei Frans, „kom maar naar Den Haag, zal ik je aan het werk zetten”.

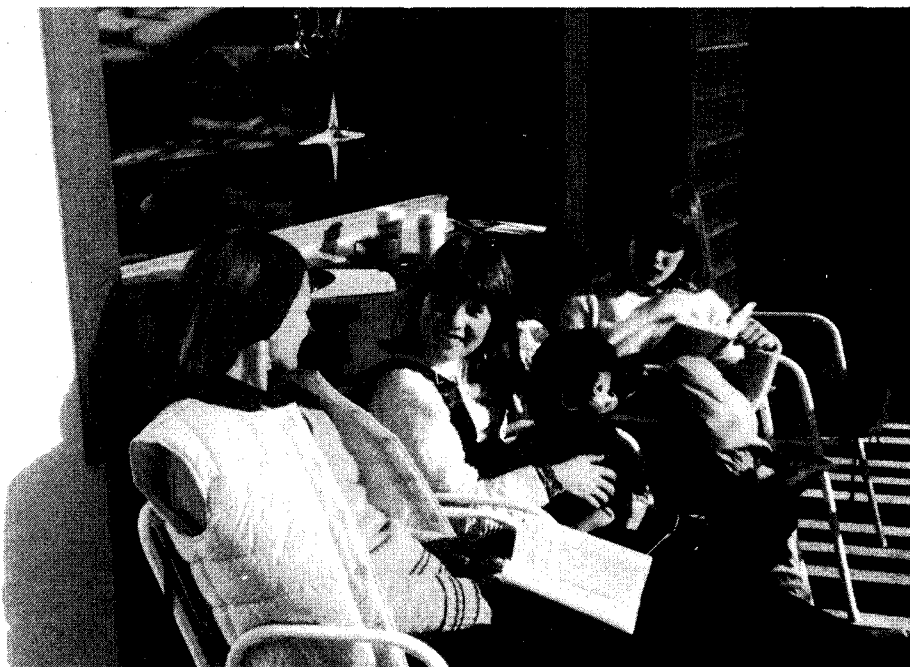
En zo zat ik een week later in de chaos op de Waldeck Pyramontkade om te helpen de achterstand in de ledenadministratie weg te werken. Mijn moeder paste intussen op de kinderen. Toen ik na drie dagen in Waalre terugkwam dacht ik: wat is het hier netjes! En dat denk ik nog altijd als ik van een D'66-gebeuren ergens in het land weerkeer. Daar is altijd chaos.

Voorgekookt

Het hangt allemaal op te weinig mensen. Die weinigen moeten te veel doen, komen tijd te kort, dan loopt het fout en beginnen het onbegrip en de misverstanden. Als je dat overigens ter discussie stelt, stuit je op gebrek aan luisteren en dus op nieuw onbegrip. Ik denk dat dát ook het grote verschil is tussen de congressen van '70 en die van '80. Tóén een chaotische woordvoering, waaruit zich geleidelijk een partijstandpunt distilleerde. Nú een voorgekookt standpunt dat door een congres moet worden geaccepteerd. Hoofdbestuur, fractie en hun adviseurs maken de dienst uit. Ik heb er geen bezwaar tegen dat ze leiding geven, integendeel, daarvoor zijn ze democratisch op die plaatsen gekozen. Maar ze moeten niet ophouden te luisteren naar het congres en niet van meet af aan in de vechthouding gaan tegenover partijleden die er anders over denken.”

Denk je niet dat zoiets een onvermijdelijk gevolg is van het groeien van de partij?

„Zeker, maar dat betekent nog niet dat je het zonder meer moet accepteren. Wat mij dwars zit in de groeiende partij is de verwijdering tussen „top” en „basis”, afschuwelijke woorden, maar er zijn geen andere en je begrijpt tenminste wat ik be-



Marja, Helen (met aap) en Karin van Empel

„Kinderen moeten al vroeg gesprekspartners worden. Je moet ze betrekken bij de dingen die gaande zijn. Je moet over en weer aan elkaar kunnen uitleggen waarom je iets wilt en doet, of waarom juist niet.”

doel. Op een congres is het al moeilijk tot een acceptabele dialoog te komen, maar daarbuiten is er helemaal geen contact, of het zou via de Democraat moeten zijn. Vier jaar geleden maakte Loebas Oosterbeek met zijn 7 september-commissie nog een raamwerk voor een gemeenteprogramma. Is dat er nu nog? Ik weet overigens niet hoeveel afdelingen daar toen gebruik van hebben gemaakt. Ik weet wél dat veel Democraten zich – als je hen nu zoiets zou aanbieden – tegen de haren gestreken zouden voelen en roepen: ik kan toch zeker zelf wel een programma maken. In plaats van de geboden hulp te accepteren. Het moet van onderop komen, de eigen verantwoordelijkheid van de basis wordt er dan geroepen. Nou, ik vind het uitstekend als het hoofdbestuur zulke ondersteunende activiteiten onderneemt. Dat past perfect in haar leidinggevende taak. De discrepantie tussen landelijke teksten en plaatselijke stokpaarden is te groot. En wie ziet daarop toe? Te weinig mensen, weet je wel. Je bent er ook niet door vanuit Den Haag een formulier te sturen aan iedereen die zich kandidaat stelt voor een vertegenwoordigende functie, met een te onderschrijven tekst, die inhoudt dat betrokkene verklaart het programma van D'66 te kennen, er mee in te stemmen en het zelfs te propageren. Daarmee heb je je verantwoordelijkheid gesust, maar het is geen garantie.

Zelf gewild

Het lijkt overigens wel of ik met alles onvrede heb en dat is helemaal niet zo. In vergelijking met vier jaar gelden is er natuurlijk ook veel goeds bijgekomen: beter functionerende SWB-werkgroepen, een PSVI, een PEAC, een JOAC, een DIC, maar toch, het vermoeden van de chaos is nooit weggenomen.

Al die uren, van al die vrijwilligers, het onbegrip, de frustraties. En ik weet wel, je hoeft in de politiek nooit iemand te beklagen, hij heeft het altijd zelf gewild. Maar ik zou al die vrijwilligers stuk voor stuk op de schouder willen kloppen en hen vragen of ze toch nog maar een tijdje doorgaan.”

Je bent zelf lang zo'n vrijwilliger geweest. Hoe is dat allemaal gegaan?

„Na de Agglomeratieraadsverkiezingen van november '76 zat er geen Democraat meer in het PAK. Uit loyaliteitsoverwegingen bleef ik de PvdA-fractie nog een tijd assisteren. Later werd ik assistent van de PvdA/PPR-fractie in de Staten van Brabant. Dat heb ik een jaar gedaan, maar toch weer laten vallen omdat ik me meer op D'66 wilde concentreren.

Na drie dagen adressenbestand werd het in mei '77 tien dagen campagneboot op de Rijn en in november van dat jaar koos het Nijmeegse congres mij in de geschillencommissie. Daar heb ik echt veel tijd aan



Martijn is redactiesecretaris van Idee'66!

gespendeerd.

Intussen hadden we een afdeling Waalre opgericht waar ik voorzitter van werd. We wilden onafhankelijk meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen, maar eerst kwamen toen nog de Statenverkiezingen van '78. In Brabant was geen zittende fractie van onze partij en dus kwamen er allemaal „onervaren” kandidaten. Omdat ik de PvdA/PPR-fractie in de Staten geassisteerd had, vonden sommigen dat ik wél ervaring had en mij daarom kandidaat moest stellen. Na enige aandrang, ook van Martijn, heb ik dat gedaan.

Ik herinner me nog dat ik doodzenuwachtig was voor de eerste presentatievergadering. Toen ik daarvan 's avonds om half twaalf thuiskwam, zaten onze beide dochters boven aan de trap met de vraag: „Hoe is het gegaan?”. Toen ik zei dat ik alle andere kandidaten veel beter vond zei één van de twee: „Ik vind de tekening van mijn buurmeisje ook altijd mooier dan de mijne!”

Net naast

Op zo'n presentatievergadering heb ik ooit gezegd: „Ik wil me best voor D'66 inzetten, maar ik ben geen spreker!” Dat is ook zo, ik deed nooit het woord, dat deed mijn



Martijn van Empel

tweelingzusje voor mij. De regio honoreerde mijn uitspraak met een vierde plaats op de lijst en de kiezers gaven D'66 drie zetels. Ik zat er dus net naast, maar was de minst teleurgestelde van allen. Ik was daarna wél een jaar secretaris van die statenfractie.

En toen op een dag in het najaar van 1980 ging Ab Kloezen weg in verband met zijn

„We doen te weinig dingen zo maar. Alles is te geprogrammeerd. Als we te weinig ruimte geven aan wat de fantasie ons voorzet, zal die fantasie ons op den duur in de steek laten. Maak tijd voor onverwachte dingen!”

werk en schoof ik op. Ik was het net allemaal vergeten. Ik gaf wat bijlessen en had me verzoend met activiteiten in huis. Martijn deed ook nog van alles naast zijn baan in Eindhoven. Dat resulteerde in een buitengewoon hoogleraarschap in Groningen, dat hem tenminste één dag per week geheel afwezig doet zijn.”

Maar niettemin nu lijsttrekker in Brabant?

„Ja. Na dat jaar statenwerk had ik het gevoel dat er teveel in me was geïnvesteerd om er nu al mee te stoppen. De zittende statenleden hebben zich alle drie kandidaat gesteld en tot mijn verbazing heeft de regio mij als nummer één gekozen.”

Hoezo verbazing?

„Ach, ik ben geen barricademens. Ik heb er wel altijd veel bewondering voor. Ik pluk er de vruchten van, ik draag het ook uit en help het mogelijk maken, maar ik klim er zelf niet op. Ik doe mijn werk met inzet voor de partij, maar ik mis elke persoonlijke ambitie. Dat is een gebrek, denk ik. Vooral in je presentatie kom je dan niet gedreven genoeg, niet gemotiveerd genoeg over.”

Ik vond het een verademing!

DEMO- CRAATJES

door Marie-Louise Tiesinga

Het is alweer maanden geleden dat er redactionele ruimte beschikbaar was voor „Democraatjes” in De Democraat. Deze keer, in het eerste nummer van 1982 lukt het gelukkig weer en tot alle vragenstellers, brieven-schrijvers en/of opbellers over dit onderwerp zou ik willen zeggen: wees gerust, we gaan weer verder waar we gebleven waren. Hoewel... niet helemaal natuurlijk. Jullie zullen er begrip voor hebben dat nu alleen de nieuwe en meest recente kranten aan de orde komen. Voor ik daaraan begin: alle redacties nog een goed en democratisch 1982 toegewenst en veel succes met de kranten die bij de twee komende verkiezingen voor Staten en Raden uit oogpunt van publiciteit en coördinatie een belangrijke rol zullen spelen!

Verskillende afdelingen stuurden hun algemene beschouwingen op. Het is onmogelijk binnen dit bestek daaraan aandacht te wijden. Ze zijn wel allemaal doorgezonden aan Tineke Veenstra, stafmedewerkster van het landelijk secretariaat die het Documentatie- en Informatiecentrum beheert. d'Oliphant van de afdeling Amsterdam heeft een leuk nieuw uiterlijk met een plezierig leesbare inhoud en een interessante bijdrage aan de discussie over stadsverkeer van P. Hans Frankfurter, getiteld: „Taxi of personenauto”. In een bulletin houdt Hans IJzerdraat de D'66 wijkgroep Watergraafsmeer in Amsterdam op de hoogte van de laatste, voor die wijk be-

langrijke, berichten. Dat is het voordeel van een grote stad! Positieve berichten uit Borne, waar D'66 – nu (nog) niet in de gemeenteraad vertegenwoordigd – bij de algemene beschouwingen een pluim op de hoed kreeg van de burgemeester i.v.m. geleverde opmerkingen, nota's, vragen en actief commissiebezoek. De burgemeester: „Er is veel waardering voor het politieke werk van D'66. Het blijkt dat deze partij behoefte heeft aan een zakelijke, kritische dialoog. Dat mis je bij de PvdA, maar ook bij het CDA soms. Er is positieve kritiek van D'66, niet zoals bij de PvdA alleen maar negatieve”.

Gefeliciteerd, Borne, met zo'n compliment! De Drevel van Noord-Holland is nog steeds een van de beste regiobladen. Wanneer het met onze economie minder goed gaat, lijkt het onvermijdelijk dat de discussie over kunst en cultuur en dan vooral de discussie over de taak van de overheid in deze in alle hevigheid oplaait. Is kunst een luxe die we in tijden dat het beleg minder dik op het brood gaat moeten schrappen, of moet je juist in tijden van schaarste het geestelijk voedsel extra beschermen? Deze keer in de Drevel een interessant artikel over kunst en cultuur van de hand van Ernst van Altena, dat zeer de moeite van het overnemen waard is.* Helemaal in het licht van het feit dat zowel door de D'66-Tweede Kamer als -Eerste Kamer fractie recentelijk is gepleit voor een aparte wet op de kunst.

Van Altena poneert vijf stellingen over het regionaal theater.

Het Democraatje uit Oldenzaal is na een behoorlijke tijd gelukkig ook weer present, zodat deze leden ook weer verzekerd zijn van regelmatig nieuws over afdeling, bestuur en fractie. Ze maakten overigens een kostelijke puzzelrubriek! Een luchtige noot is nooit weg. Trouw de moeite van het lezen waard is ook steeds de Democraat van Oosterhout. Je kunt er de klok op gelijk zetten. Zo vergaat het ook met Demopraat van Purmerend. Eenmaal op gang, bereikt

je regelmatig een stroom van D'66-nieuws uit die plaats die de vaart en het enthousiasme erin houdt. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de zojuist genoemde plaatsen. Het zijn er vele, te veel om allemaal te noemen. Maar vooruit: Rheden-Rozendaal: ook niet weg te denken uit de maandelijkse stapel, Tegenstroom uit Rotterdam, de Soester Democraat uit Soest, de Delta-Democraat uit Zeeland...

NIEUW in de afgelopen maanden zijn de kranten van Tilburg (Opinie '66), Uden (U D'66 EN) en het nieuwsblad van Zwijndrecht. Voor het eerst ontving ik een exemplaar van het Democraatje van Slie-drecht, maar dat bleek bij nader inzien al het vijfde nummer in successie te zijn!

In veel kranten allerlei informatie over kandidaatstelling voor de Staten- en Gemeenteraadsverkiezingen in '82, gegevens en soms foto's van de kandidaten. Van het laatste is Zaans Groen uit Zaanstad een fraai voorbeeld.

Verdrietige berichten tot slot in de Democraat van Alkmaar, waar fractie, bestuur en achterban het samen niet hebben kunnen roeien en waar het Hoofdbestuur werd teruggewezen naar de zijlijn. Vrolijke berichten daarentegen over hetzelfde onderwerp uit Heerhugowaard en Zaanstad, waar te lezen valt dat de samenwerking tussen bestuur, fractie, steunfractie en afdeling leidt tot een positieve beeldvorming over D'66 en resulteert in een kandidatenlijst met goed-ingevoerde, enthousiaste mensen.

Tot slot, beste redacties, vergeet ook in 1982 niet uw bladen op te sturen naar Tineke Veenstra van het DIC D'66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag en naar deze rubriek van De Democraat, Bazuinhof 2, 1544 XN Zaandijk.

*) Wie dit artikel uit de Drevel van Noord-Holland wil overnemen, kan zich het beste wenden tot de redactie, tel. 02230 - 24317 (Eljo Brandjes).

vervolg van pagina 15

nium van ons bestaan van de kiezers nu een tweede kans gekregen. Op zich is dat al tamelijk uniek, maar tegelijkertijd verplicht het ons in nog sterkere mate.

Ik heb geenszins de bedoeling gehad slechts een opsomming te geven van de knelpunten die er voor D'66 liggen, laat staan er antwoorden op te formuleren. Wel om duidelijk te maken dat er binnen D'66 heel wat discussie gevoerd zal moeten worden.

Met twee verkiezingen voor de boeg liggen die mogelijkheden er in praktische zin, zowel op regionaal als gemeentelijk nivo. Echter waar het gaat om de „grote” lijn ligt er ook een duidelijke verantwoordelijkheid bij hoofdbestuur en redactie van de Democraat. Ten aanzien van het hoofdbestuur bijv. in voorwaardenscheppende, organisatorische en stimulerende zin. In de Democraat, als verkeersmiddel tussen alle leden, zouden bij voortduring allerlei onderwerpen aangeroerd moeten worden, discussies moeten worden uitgelokt.

Kennisneming van de laatste jaargang geeft echter meer de indruk van een kruising tussen een gezapig mededelingenblad, soms met 1001 ditjes en datjes, soms stampvol redelijk ontoegankelijke kongresstukken, en een vriendelijk familieblad, waarin vooral partijkoryfeën zich profileren. Per saldo niet een blad, dat de oortjes rood doet opgloeien wanneer het in de bus valt. De vorige voorzitter van onze afdeling gebruikte, betreffende de Democraat, het begrip eigendunk. „Elke vorm van zelfkritiek en daarmee dus elke forumfunctie ontbreekt of wordt geweerd. Politieke armoede ten top, die natuurlijk wel wat zegt van het karakter van de partij”, aldus Wil Verheggen in zijn afscheidsbrief als voorzitter van de afdeling. Weinigen binnen onze afdeling hadden er behoefte aan hem op dit punt tegen te spreken.

Kort en goed: D'66 heeft de komende tijd heel wat om over na te denken en te bepraten. Een politiek forum dat met het hele land in verbinding

staat kan daarbij niet gemist worden. De Democraat moet in deze een belangrijke rol gaan spelen. Wanneer beginnen we?

We weten het: pleiten voor de eigen zaak is hachelijk maar toch... Partijkoryfeën profileren zich doorgaans door middel van een uitgesproken mening, die discussies uitlokt. De rubriek „opinie” laat mensen aan het woord die iets te zeggen hebben. OQ? Laat het de redactie weten? En in „Democraten schrijven” komen mensen als Jan van Rossum aan het woord.

POLITIEK DUS.

door Rob Haakmeester, Nieuwegein (Citaat uit „Waddenzee”, Harlingen 1976, blz. 12)

„De Waddenzee kan alleen behouden blijven ten koste van... ja van wat? (...) Ten koste van houdt een afweging in – maar zouden sommige zaken niet vrijgesteld van wegingen horen te zijn?” Is de schrijver hiervan niet die Jan Terlouw die nu iets op economische zaken doet? Die het

niet netjes vond om toezeggingen van een vorige regering te doorkruisen en dus op Ameland laat boren naar een hoeveelheid energie die wij er met z'n allen op één regenachtige zomeravond doorheen jagen. Sommige zaken dienen van wegingen vrijgesteld te worden: de Waddenzee bedoelt Terlouw hier kennelijk niet mee. Geen ander beleid dus.

Gelukkig ligt dat anders bij Mw. Lambers: werd voorheen het afval van de KEMA nog niet in zee gestort, onze eigen D'66 staatssecretaris van Kernafval buigt dat beleid om. Bravo.

En dan nog good old Zeevalking. Er zijn mensen die zich al tien jaar druk maken voor het behoud van Amelissewerd. Ze noemen het een uniek bosgebied, weten zij veel. Zeevalking heeft zich er wel eens langs laten rijden en constateerde: „Een Rij Struiken”. Scherp gezien.

D'66 deed toch zoveel milieu in zijn programma? O, wacht; naïef van me: dit is natuurlijk het verschil tussen voor- en achterkant van de regeringstafel.

UIT HET HOOFBESTUUR

NIEUWS

In de eerste vergadering na het congres in Amersfoort zat er een groot-deels vernieuwd Dagelijks Bestuur (DB) temidden van de bekende Hoofdbestuurleden. De gehele politieke „hoek” was veranderd, er was een nieuwe penningmeester en een nieuwe publiciteitscoördinator. In de vorige Democraat zijn ze aan u voorgesteld. De voorzitter sprak het vertrouwen uit dat er binnen het HB een goede samenwerking zal ontstaan. Om dit te bevorderen besloot het HB een extra HB weekendvergadering in te lassen, gewijd aan de continuïteit in het HB en aan de relatie HB/DB.

In dezelfde vergadering, die vroeg werd opgebroken, omdat het HB afreisde naar de Demonstratie in Amsterdam, werd nagesproken over het congres in Amersfoort. De behandeling van de beleidshoofdstukken en de huishoudelijk reglementen voorstellen zijn naar wens verlopen. Het HB vroeg zich af of de presentatie van kandidaten voor bestuursfuncties en voor commissies niet veel meer aandacht moet krijgen. Een HB-groep zal zich hierover buigen. Het JOAC heeft zijn Jaarverslag en de begroting voor 1982 aan het HB voorgelegd. Dit werd goedgekeurd. Daar enige JOAC-leden aftraden, heeft het HB enige nieuwe leden, op voordracht van het JOAC, benoemd in deze HB-commissie.

Inmiddels heeft het HB de instelling en samenstelling van de Campagnecommissie, met als campagneleider Jan Veldhuizen, gefiatteerd. Ook nu is er een ondersteunend campagne-team op het landelijk secretariaat. De campagnecommissie zou zo snel mogelijk met plannen komen voor de komende Staten- en Gemeenteraadsverkiezingen. Elders in dit nummer zult u de plannen vinden. Het voorjaarscongres zal in het teken van de direkt daaropvolgende Statenverkiezingen staan. Er zullen geen beleidshoofdstukken besproken worden. De Jaarrekening 1981 en de contributieregeling 1983 moeten reglementair aan dit congres worden aangeboden. Voor het overige zal dit congres in samenwerking met de campagnecommissie worden ingevuld.

De financiën bleven een bron van zorg. De financiële situatie is nog weinig rooskleurig zodat de partij een beroep op u moet blijven doen. De Staten- en Radenverkiezingen staan voor de deur, het HB stelt een betrekkelijk sobere verkiezingscampagne voor, maar ook daarvoor is geld nodig.

In iedere HB vergadering kwamen de Staten- en Radenverkiezingen aan de orde. Een groeiende partij zal met zich meebrengen, dat er regelmatig problemen zijn t.a.v. kandidaten en

kandidatenlijsten. Het HB heeft hier telkenmale over moeten beslissen. Tenslotte heeft het HB de notitie doen uitgaan „De colleges komen er aan. D'66 ook afspiegeling, programma of meerderheid”.

Mieke van Wagenberg

KITTY WARBURG

Vele Democraten zullen verbaasd gereageerd hebben op onze advertentie in de Democraat, waarin een multifunctioneel schaaft met verwisselbare poten werd gevraagd. Want wij hadden op het landelijk secretariaat toch Kitty Warburg, ons multifunctioneel schaaft met vele verwisselbare poten. Jawel, maar Kitty ging ons verlaten. Vanaf 1 februari is zij hoofd Bureau Persoonlijke Voorlichting bij VRO. In de maand januari rondde zij haar werkzaamheden op

het secretariaat af. Vele partijleden zullen weten, hoeveel werkzaamheden dat wel niet zijn geweest. Begonnen op de Javastraat, het kleine, goeddelijke secretariaat, vervolgens meegegroeid met de onstuimige groei van de partij en tenslotte verhuisd naar de Bezuidenhoutseweg, waar nu een volwassen secretariaat huist. En aan dat alles heeft Kitty meegewerkt, meegestuurd, meegeweerd. Met een enorme inzet, die bijna teveel is voor één mens, en met veel plezier. Zij draagt de partij een warm hart toe en de partij draagt haar een warm hart toe. Kitty, wij danken je voor het vele, vele werk dat je met zo'n grote inzet voor ons hebt gedaan. Wij wensen je alle goeds en veel succes in je nieuwe baan.

Het Hoofdbestuur

Vrouwenbelangen

De vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap organiseert op 13 maart a.s. te Amersfoort een studiedag: „De vrouw in de Gemeenteraad” aanvang 10 uur - sluiting 15 uur. Nadere informatie bij het Bureau van de Vereniging, Rijnsburgerweg 28, 2333 AA Leiden, tel. 071 - 155063

Het is nooit te laat om leden te werven. Met of zonder Democraat. Bel even!

NIEUW: LEDEN ZONDER DEMOCRAAT

Er zullen nu een flink aantal leden zijn, die kunnen constateren, dat onze oproep in de laatste twee Democraten succes heeft gehad. Vanaf 1 januari van dit jaar ontvangen zij op hun adres één of meerdere Democraten minder. Daar voldoende leden hebben opgegeven, dat zij afstand willen doen van de Democraat, omdat zij op hun adres meerdere Democraten in de bus kregen, kennen wij sinds 1 januari „leden zonder Democraat”.

Wilt u ook, om bovengenoemde redenen, tot deze groep behoren, dan kunt u dit aan het landelijk secretariaat doorgeven.

Mieke van Wagenberg

VERKIEZING LEDEN ADVIESRAAD

Volgens het Huishoudelijk Reglement moeten tweejaarlijks de leden van de Adviesraad worden gekozen. De 50 leden worden via een landelijk georganiseerde poststemming gekozen.

Om tot een gelijke verdeling over de regio's te komen wordt een verdeelsleutel gehanteerd, gebaseerd op het ledental per regio.

Op 17 december 1981 heeft een ledentelling plaatsgevonden. Deze heeft uitgewezen dat D'66 op die datum 17.765 in Nederland woonachtige leden telt.

Aangezien iedere regio in ieder geval recht heeft op één zetel in de Adviesraad moeten er nog 38 zetels op basis van het ledental over de regio's worden verdeeld. De verdeling van de zetels voor de volgende adviesraadstermijn vindt u hiernaast in de laatste kolom van de onderste tabel. Noord-Holland en de IJsselmeerpolders verliezen elk één zetel. Brabant en Limburg winnen er één. De rest is onveranderd.

De verkiezing van de Adviesraadsleden wordt door de Landelijke Verkiezingscommissie georganiseerd.

Johan Hollemans
Vice-voorzitter organisatie

VERDELING ZETELS ADVIESRAAD

	aantal leden per 17-12-1981	in %	zetelverdeling	totaal
Groningen	874	4,92	1 + (1,87)	2 3
Friesland	621	3,50	1 + (1,33)	1 2
Drenthe	523	2,94	1 + (1,12)	1 2
Overijssel	1066	6,00	1 + (2,28)	2 3
Gelderland	1876	10,56	1 + (4,01)	4 5
Utrecht	1779	10,01	1 + (3,804)	4 5
Noord-Holland	3384	19,05	1 + (7,24)	7 8
Zuid-Holland	4607	25,93	1 + (9,65)	10 11
Zeeland	355	2,00	1 + (0,76)	1 2
Noord-Brabant	1697	9,55	1 + (3,63)	4 5
Limburg	797	4,49	1 + (1,7)	2 3
IJsselmeerpolders	186	1,05	1 + (0,399)	0 1
	17765	100		50

DE VERDELING VAN DE ADVIESRAADLEDEN PER PROVINCIE vanaf 1978 volgens publicaties in de „Democraat”:

	1978	1979	1980	1981
	11.508 in Ned. woonachtige leden	13.215 in Ned. woonachtige leden	17.765 in Ned. woonachtige leden	
Groningen	3	3	3	3
Friesland	2	2	2	2
Drenthe	2	2	2	2
Overijssel	3	4	3	3
Gelderland	5	5	5	5
Utrecht	5	5	5	5
Noord-Holland	10	9	9	8
Zuid-Holland	11	11	11	11
Zeeland	2	2	2	2
Noord-Brabant	4	4	4	5
Limburg	2	2	2	3
Zd. IJsselmeerpolders	1	1	2	1
Groei ledental 79 - 80 +	14,84%			
Groei ledental 80 - 81 +	34,5%			

SWB-NIEUWS

SWB-nota L 6: Samenwerkingsvormen in de landbouw

Door goede samenwerkingsvormen tussen landbouwers kunnen belangrijke knelpunten in de landbouw worden opgelost. Zij kunnen de landbouw efficiënter maken, en de oplossing vergemakkelijken van problemen rond bedrijfsopvolging, de sociale positie van landbouwers en werknemers, de overinvestering in de landbouw en de verborgen werkloosheid. Aldus de SWB-D'66 in het jongste rapport „Samenwerkingsvormen in de landbouw“.

Uitgangspunt bij het stichten van een goede samenwerkingsvorm is, aldus de SWB dat deze zoveel mogelijk door de landbouwers zelf wordt opgezet. Er zou een andere organisatievorm moeten worden gezocht voor bedrijfsverzorgingsdiensten, waarmee de inzet van vervangers en tijdelijke arbeidskrachten op agrarische bedrijven wordt geregeld. Deze diensten zijn op het moment zeer centralistisch opgezet. In een veranderde organisatie-structuur zou het accent verlegd moeten worden naar regionale verenigingen op democratische grondslag.

In het rapport wordt daarnaast gepleit voor het opzetten van machinerings. Dit zijn regionale verenigingen die de uitwisseling van machines en arbeidskrachten tussen hun leden organiseren. De machines blijven daarbij particulier eigendom; de bedrijfsleider van de machine-ring bemiddelt alleen in de dienstverlening tussen de leden. In een machine-ring kan een totaal-investeringsplan opgesteld worden. Bedrijven kunnen zich binnen het geheel gaan specialiseren. Zo kan een breed scala van bedrijfstypen ontstaan met een gevarieerde bedrijfsvoering. De eenvoudigheid die het gevolg is van de huidige structuurpolitiek wordt daarmee doorbroken, terwijl toch efficiënter en dus tegen lagere tarieven wordt geproduceerd. Dit wordt met cijfers gestaafd.

De auteurs, Nico de Leeuw en Sybe Schaap, zijn beiden actief betrokken bij de landbouw. De eerste is bedrijfsleider van de machine-ring in de Noord-Oost Polder, de tweede is wetenschappelijk onderzoeker aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en assistent van landbouwspecialist Pieter ter Veer, lid van de Tweede Kamer.

Het rapport kan worden besteld door overboeking van f 7,- inclusief portie, op giro 3322213 t.n.v. penningmeester SWB D'66, onder vermelding van: Nota L6. Bij afname van grotere hoeveelheden worden lagere portiekosten in rekening gebracht.

Hoger onderwijs

De Werkgroep Hoger Onderwijs en Universitair Onderzoek zoekt een **secretaris** die de zorg op zich wil nemen voor het verzenden van stukken (via het SWB-bureau), de controle op de uitvoering van gemaakte afspraken en dergelijke. Willen mensen die daarvoor voelen, contact opnemen met de voorzitter van de werkgroep: Tom Stoelinga, Bom-mellaan 23, 2245 VN Wassenaar, tel. 01751 - 17848.

Werkgroep milieu

De werkgroep **milieu** heeft het plan opgevat te starten met een subgroep **Welzijn van het dier**. Belangstellenden kunnen informatie inwinnen of/of zich opgeven bij de secretaris van de werkgroep milieu.

De werkgroep **milieu** heeft bovendien ook behoefte aan versterking van haar gelederen. De werkgroep die in Utrecht vergadert, zoekt vooral contact met mensen die hun belangstelling of deskundigheid op het gebied van het milieu (zowel milieuhygiëne als natuurbescherming) willen combineren met een actieve inzet.

Nadere informatie en/of opgave bij de secretaris van de werkgroep, Rob Lichthart, W. Pauwstraat 12, 1241 BZ Kortenhoef. Tel. 035 - 60799.

Media werkgroep

De werkgroep Media van D'66 houdt zich bezig met het beleid ten aanzien van radio, televisie en pers. Ook de nieuwe media, de nieuwe exploitatievormen, ontstaan door de komst van kabel en satelliet, worden bestudeerd. Naast het samenstellen van schriftelijke bijdragen (Omroepnota, persnotitie) probeert de werkgroep de fractie met advies terzijde te staan. Momenteel staat op de agenda de CRM begrotingsbehandeling v.w.b. de omroep en pers-paragrafen en de voorbereiding van een studiedag met als werktitel Kabel en satelliet: vrijheid van meningsuiting en pluriformiteit in een nieuw omroepsysteem. D'66 leden die actief bij het werk van de werkgroep betrokken willen raken kunnen contact opnemen met de coördinator van de werkgroep: Jeroen Arnolds, Alb. Cuypstraat 123, Amsterdam. tel.: 020 - 792935 (na 19.00 uur).

Werkgroep Jongeren

Op 20 februari a.s. is er een plenaire vergadering van de werkgroep in het Victoria Hotel (tegenover het Centraal Station) te Amsterdam. Aanvang: 13.00 uur.

Een jaar geleden heeft de werkgroep gekozen voor een kerngroep (ongeveer vijf personen) binnen de werkgroep. De bedoeling was dat er efficiënter gewerkt zou worden. In hoeverre dit het geval is geweest zal worden besproken. Tijdens deze vergadering zullen de huidige kerngroepenleden optreden (zittingsduur één jaar) en een nieuwe kerngroep worden samengesteld. Indien je actief binnen de werkgroep wilt funk-

tioneren, kun je je tot 2 x 24 uur vóór de vergadering schriftelijk kandidaat stellen met een korte motivatie. Behalve het functioneren van de werkgroep zal ook de mogelijkheid van een jongerenorganisatie besproken worden. We verwachten iedereen, die interesse heeft voor jongeren problematiek en de wijze waarop jongeren zich binnen of buiten D'66 organiseren.

Voor meer informatie, aanmeldingen e.d.

Ewald van Wees (coördinator)
Essesteynstr. 5
2272 XT Voorburg (tel. 070 - 868460)

Rectificatie

Op pagina 17 van het vorige nummer van Democraat stond onder SWB-nieuws een rubriek Homogroep. Daarin was een telefoonnummer opgenomen van de informant van de groep Willem Jan Koch, Middellaan 260, 4811 VM BREDA. Het daarbij genoemde telefoonnummer was fout. Dit moet zijn: 076-227654.

DIC EN JOAC

DIC. Het Documentatie en Informatiecentrum verzoekt om toezending van (minstens) 1 exemplaar van alle provinciale en gemeentelijke programma's en van de Algemene Beschouwingen voor 1982 voor het centrale archief.

JOAC. Het Jongeren Activeringscentrum verzoekt aan alle afdelingen en regio's om opgave van data van vergaderingen in de komende maanden. sekr.: Ingrid Pieters, Marshallaan 380, 3527 TW Utrecht, tel. 030 - 947872

Politiek Emancipatie
Aktiveringscentrum D'66

PEAC-NIEUWS

De achterkant van de emancipatie

Noteer in uw agenda: 13 maart 1982 Krasnapolsky Amsterdam
LANDELIJKE EMANCIPIEDAG D-66.
Aanvang 10.30 uur (vanaf 10.00 uur koffie!)

sluiting 16.45 uur.

Mevrouw Hedi d'Ancona, staatssecretaris sociale zaken, in het bijzonder belast met emancipatiezaken, zal het thema dat deze dag centraal staat inleiden.

Met „de achterkant van de emancipatie“ wordt bedoeld op het gebeuren thuis; hoe moeten we de taken verdelen is een vraag die niet alleen speelt bij het werk buitenshuis, maar ook in het binnengebieden. Hoe deze persoonlijke ervaring politiek te vertalen is een actuele opdracht.

Er zal veel tijd zijn voor het werken in groepen (van 11-13 uur) terwijl in de middag ruimte is voor politieke moties, nadat Laurens Jan Brinkhorst, fractievoorzitter van de tweede kamerfractie van D'66, een kort woord heeft gesproken.

Speciale attractie is de vertoning van de film: Alice Schwarzer in gesprek met Simone de Beauvoir.

We verwachten dat veel D'66 leden en belangstellenden naar deze bijeenkomsten komen. Er zal f 6,50 entree worden gevraagd. ■

Politiek Scholings- en
Vormingsinstituut D'66

PSVI-NIEUWS

Teleac cursus

„Recht op ...“

Op 19 februari start bij Teleac - televisie, een vijfdelige serie over de rechten die de kijkers hebben als werknemer, konsument, huurder en echtgenoot(ote).

De serie wordt vijf weken lang iedere vrijdagavond uitgezonden van 18.43 - 18.58 uur via Nederland 1.

De precieze data en onderwerpen zijn:

19 februari: Familierecht

26 februari: Huurrecht

5 maart: Arbeidsrecht

12 maart: Konsumentenrecht

19 maart: Rechtsbijstand

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot: Open Schooltijd, Jaarbeursplein 15, 3500 GK Utrecht. Tijdens kantooruren bereikbaar onder nummer: 030-944098.

U kunt zich inschrijven voor deze cursus door f 10,00 over te maken op postrekening nr. 5722 t.n.v. Open Schooltijd, Hilversum, onder vermelding van „Recht Op ...“

Het schriftelijk materiaal dat bij deze cursus hoort is uitgegeven door de Stichting Burgerschapkunde in Leiden in samenwerking met Open Schooltijd. ■

UIT STAD EN LAND

Regio Noord-Holland

Extra ARV i.v.m. presentatie Adviesraadsandidaten op woensdag 17 maart a.s. 20.00 uur, Krasnapolsky Amsterdam.

Subregio Midden-Holland

De Algemene subregio vergadering is op 10 februari 1982 te Alphen aan de Rijn in gebouw Nabij, Lauraplein om 20.00 uur. Voor de pauze een kort huishoudelijk gedeelte, na de pauze zal er een spreker uitgenodigd worden. Onderwerp: „Wat betekent democratisering nú binnen D'66”.

Verkiezing leden O.L. Rijnmond

Na sluiting van de inzendtermijn voor de stembiljetten op 5 januari j.l. heeft de verkiezingscommissie Rijnmond, na telling en weging van de uitgebrachte stemmen op de in het Huishoudelijk Reglement bepaalde wijze, de volgorde van de kandidaten voor de verkiezingen die voor het Openbaar Lichaam Rijnmond tegelijk met die voor de Gemeenteraden gehouden worden, als volgt bepaald:

1. Henk Rang, Rotterdam
2. Kees Wetsema, Rotterdam
3. Dick Teegelaar, Spijkenisse
4. Lucie Wolfs-Kokkeler, Rhoon
5. Wim Schuiten, Capelle a/d IJssel
6. Wim v. Zanten, Geervliet
7. Harry Scholsz, Rotterdam
8. Marijke Zebregs, Rotterdam
9. Frank Serlier, Spijkenisse
10. Els Schrauwers, Rotterdam
11. Henri Bruggeman, Ridderkerk
12. Evert Overeem, Tinte
13. Addy Verbrugh, Capelle a/d IJssel
14. Jan Beukers, Rozenburg
15. Ted v. der Veer, Rozenburg
16. Huub Delahaye, Schiedam
17. Henk Bonzet, Schiedam
18. Rob Verkoeyen, Zwartewaal

19. Fer Wischmann, Spijkenisse
 20. Henk den Hollander, Spijkenisse
 21. Franz Kortz, Rotterdam
 22. Sido Silvius, Spijkenisse
- De lijsttrekker wordt op de algemene subregiovergadering van 19 januari verkozen.
De verkiezingscommissie Rijnmond.

Regio Utrecht.

Op de A.L.V. van december heeft het Regiobestuur enkele wijzigingen ondergaan en ziet er nu als volgt uit: Lydia Schutte, Ruwielstraat 1, 3626 AJ Nieuwerter Aa, tel. 02943 - 3921. Verry van Rossum, Ringfazant 85, 3435 SG Nieuwegein, tel. 03402 - 46479, vice. voorz. pol. Marijke Hopman, Beereveld 16, 3621 GW Breukelen, tel. 03462 - 2723, secretaris. Frank Schweppe, G. van Nijenrodestraat 93, 3621 GG Breukelen, tel. 03462 - 2702. Campagne coördinator/Redactie Denkbeeld Jep Tuynenburg Muys, De Beaufortweg 21, 3941 PA Doorn, tel. 03430 - 2004, penningmeester. Piet van Wesemael, Wulverhorst 151, 3417 TK Montfoort, tel. 03484, kontakt statenfractie Ad Alewijnse, Boskamp 39, Hoogland, tel. 033 - 801694, Regio H.B. lid. Jan Herman Meijer, Queridostraat 15, 3532 EA Utrecht, tel. 030 - 948215

D'66 Provinciale Statenfractie Noord-Brabant

De statenfractie zal in het eerste halfjaar 1982 op de volgende dagen vergaderen: 1 februari, 8 februari, 15 maart, 22 maart, 29 maart, 3 mei, 10 mei, 24 mei, 21 juni, 28 juni. Aanvang: 19.30 uur. Plaats: Provinciehuis, kamer 65, 1e etage, Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch. Correspondentieadres: Mary Noordhoff, fractie-manager. Provinciehuis, kamer 80, Brabantlaan 1, 5216 TV Den Bosch. Tel.: 073 - 125454, tst. 2173 (ma. en vr. 09.00-17.00)

Regio Gelderland

Sinds 16 januari 1982 is het bestuur als volgt samengesteld: Voorzitter: Frans Scholten, Sprengerlaan 21, 6703 GA Wageningen, 08370 - 14753. Vice-Voorzitter: Ben Herfst, Frederikstraat 8, 6881 SJ Velp, 085 - 647372. 1e sekretaris: Jan Traag, Zuiderlaan 41, 6905 AC Zevenaar, 08360 - 24019/33519, 085 - 457057 kant. 1e penningmeester: Henny Bastiaans-van Oorschot, Weezehof 24-12, 6536 JE Nijmegen, 080 - 443543. 2e sekretaris: Isabelle Verdegaal, Pr. Bernhardlaan 17, 7204 AK Zutphen, 05750 - 13491.

2e penningmeester: Leo van der Meer, Huygenslaan 20, 6824 JH Arnhem, 085 - 422350. Bestuurslid: Hetty Vrisou van Eck-Jantzen, Achterweg 5, 4112 JD Beusichem, 03453 - 1556. Publiciteitscoördinator: Anja Lieshout, Zevenheuvelenweg 18, 6561 ES Groesbeek, 08891 - 2888. Regio H.B.-lid: Werner Uerz, Valkhofplein 27, 6825 GK Arnhem, 085 - 641218. Plverv. Regio H.B.-lid: Marjolijn Driessen, Bongerd 59, 6581 TK Malden, 080 - 582332. Alle correspondentie te richten aan:

Regio Gelderland D'66, Zuiderlaan 41, 6905 AC Zevenaar

Regio Gelderland

Aan de leden!

Sinds de start van de werkgroep ROV voor het provinciale verkiezingsprogramma is er vanuit meer-

dere afdelingen beroep op mij gedaan om deze werkgroep in misschien bredere samenstelling en zeker met een wat breder aandachtsveld voort te zetten. Niet alleen ten dienste van het provinciaal gebeuren, maar ook om de meer lokale problematiek aan te snijden op het gebied van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting. Het programma-onderdeel ROV voor ons provinciaal programma 1982 is gereed en nu kom ik aan uw deur kloppen. Schrijf of bel mij indien u interesse heeft. Het zou vooral van belang zijn om gemeenteraadsleden (of geïnteresseerden) uit de grote (of middelgrote) gemeenten in deze werkgroep te mogen verwelkomen. Frans Maas, Bakenbergseweg 6, 6814 MJ ARNHEM.

Het Regiobestuur verzoekt de afdelingen een exemplaar van het **gemeenteraadsprogramma** en de **kandidatenlijst** toe te zenden aan de **1e Regiosekretaris, Zuiderlaan 41, 6905 AC Zevenaar.**



DEMOCRAAT LET OP UW SAECK

door Jan van Rossum, Tilburg
Via deze bijdrage wil ik een poging ondernemen een aantal kwesties aan te roeren die mijns inziens binnen de partij veel te weinig besproken worden. Dat vind ik zeer verontrustend, aangezien het zoeken naar antwoorden volgens mij voorwaarde is voor een gezond voortbestaan van D'66. In NRC-Handelsblad van 7 november jl. schreef Marc Chavannes over de crisis die niet doorging: de crisis van D'66. Hij doelde op de (onmogelijke) keuze die D'66 had moeten maken als de laatste poging het kabinet te lijmen definitief was mislukt en nieuwe verkiezingen waren uitgeschreven. Voorkeur uit blijven spreken voor de combinatie met CDA en PvdA, die het geen 5 weken had uitgehouden? Streven naar een linkse meerderheid? Naar samenwerking met VVD en PvdA die elkaar voorlopig nog op bijna ieder punt verketten. Pleiten voor een kabinet met CDA en VVD als een soort voortzetting van het uitzichtloze beleid Van Agt-Wiegel? Wanneer bij gebrek aan een geschikt antwoord de partij zich onthouden had van een voorkeursuitspraak vóór de verkiezingen, lood-om-oud-ijzer-theorie dus, wat zouden dan de gevolgen zijn? Chavannes voorspelt in dat geval strijd tussen vertegenwoordigers van het progressieve gevoel en het koude verstand. We hebben ons in de vorige kabinetsperiode de bijzonder prettige positie van gematigd-konstruktieve oppositiepartij kunnen veroorloven. Die positie ter rechterzijde van de

De rubriek „Democraten schrijven” staat open voor alle leden van D'66.

Kopij dient getypt te worden geleverd.

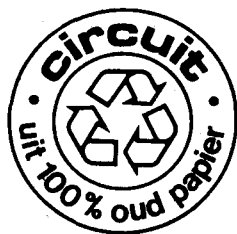
Om zoveel mogelijk mensen aan het woord te laten zal de redactie waar nodig stukken inkorten.

Eventuele reacties op de ingezonden brieven zijn van Ed Veenstra en worden cursief gezet.

PvdA is thans echter verschoven naar die van middenpositie tussen CDA en PvdA, die konstant aan ons (zullen) trekken om voor hun standpunt een meerderheid te krijgen. Geen geringe opgave, en dus zeker niet in het licht van hetzelfde soort elektorale en partij-interne overwegingen, want hoe zit het met de identiteit van de politieke vernieuwer in zo'n geval?

Makkelijk is het allemaal niet, maar D'66 zal niet te lang moeten wachten met keuzes maken; anders dreigt met de afzwering van dogmatisme levensgroot opportunisme zijn intree te doen. De samenstelling van het D'66-kiezerscorps van mei jl., afkomstig uit vele hoeken van het politieke spectrum, is een ander punt dat de aandacht verdient. Het zal heel wat moeite en organisatietalent vergen om die in de komende jaren enigszins op één hoofdnoemer te krijgen.

Wij hebben in het anderhalve decennium doorlezen op pagina 12



DE PADEN OP, DE STATEN IN

Op 24 maart a.s. worden de verkiezingen voor de provinciale staten gehouden, en die dag komt sneller dan nog velen vermoeden. D'66 staat dan weer voor een krachtproef, die niet onderschat mag worden - en tegelijkertijd voor een uitdaging, die stevig aangepakt zal moeten worden. De belangrijkste uitkomst van de Tweede Kamerverkiezingen in mei vorig jaar (ja, alweer zo lang geleden...) was de definitieve bevestiging van D'66 als vierde politieke hoofdstroom van ons land. Verdubbeling van het aantal kamerzetels door het record aantal D'66 kiezers van bijna één miljoen (11,1%).

Uit tussentijdse opiniepeilingen blijkt het D'66-succes verder succes aan te trekken. Onderzoeken van Lagendijk en Maurice de Hond (allebei van september 1981) komen uit op resp. 17 en 13,4%, oftewel resp. 27 en 21 Tweede Kamerzetels. Laten we naar goed Hollands gebruik de huid niet verkopen voordat de beer is geveld, want opiniepeilingen zijn vluchtige momentopnamen, die pas in het stemhokje in klinkende verkiezingsmunt worden omgezet. Zo werd ons 2 maanden vóór de kamerverkiezingen nog een uitslag van 23 zetels voorspeld in plaats van de uiteindelijk 17. Kortom: hoewel we de wind in de zeilen houden, zullen de uitkomsten van de statenverkiezingen in de komende weken nog met grote energie bevochten moeten worden.

Niet geïsoleerd

Er staat véél op het spel: onze politieke en bestuurlijke kracht in de provincies, onze positie in de Eerste Kamer en het beeld, dat de kiezer krijgt van de ontwikkeling van onze partij. Immers, de statenverkiezingen mogen niet geïsoleerd bekeken worden. Met argus-ogen zal bezien worden of de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen een éénmalige gelukstreffer was of dat D'66 zich écht als vierde stroming heeft genesteld. Bovendien: goede statenverkiezingen zijn een voorwaarde voor goede gemeenteraadsverkiezingen, die ruim twee maanden later, op 2 juni zullen plaatsvinden. Het is bij tegenvallende resultaten dan erg moeilijk je in zo'n korte tijd van een mogelijke klap te herstellen. Statenverkiezingen hebben traditiegetrouw als handicap een geringe belangstelling van de kiezer. De provincie „leeft” niet zo, provinciale onderwerpen zijn vrij technocratisch en ook de landelijke media schenken maar weinig aandacht aan onze tweede bestuurslaag. Juist ook daarom vragen deze verkiezingen extra aandacht en enthousiasme. Het hoofdbestuur heeft op zijn eerste vergadering in nieuwe samenstelling een landelijke campagnecommissie

in het leven geroepen, die intussen - samen met een landelijk campagne-team - onder voorzitterschap van Jan Veldhuizen aan de slag is gegaan. Het was hóóg tijd, maar op korte termijn zullen de plaatselijke en regionale publiciteitscoördinatoren een uitgewerkt campagneplan ontvangen voor zowel de staten- als raadsverkiezingen. De bestelde materialen worden op het ogenblik aangemaakt en via campagnebrieven zullen de regio's en afdelingen geïnformeerd worden over aanvullende activiteiten.

Doelstelling

De doelstelling voor de verkiezingen ligt nogal voor de hand: het minimaal evenaren van de verkiezingsuitslag van de Tweede Kamerverkiezingen en het daarmee ook op provinciaal niveau bevestiging van de stabiliteit van D'66 als politieke partij. Het binden van de vele „zwevende” D'66-kiezers op langere termijn zal voor deze verkiezingen een belangrijke nevendoelelstelling moeten zijn. Het is met onze kiezerstrouw niet zo geweldig gesteld. Konden we bij de Europese verkiezingen in 1979 nog verheugd vaststellen, dat zo'n 80% van onze kiezers uit 1977 - 2e kamer - opnieuw D'66 had gestemd, vorig jaar daalde dit percentage aanzienlijk. Maar 63,4% van onze kiezers uit 1977 stemde bij de 2e kamer-verkiezingen in 1981 opnieuw D'66 (CDA 84%, PvdA 81,5%, VVD 73%). Mede om kiezerstrouw te bevoornden, zal de campagnelijn van 1981 worden voortgezet. Dus: dezelfde thema's, dezelfde mensen, dezelfde aanpak. Geen nieuwe koers, geen experimenten, maar de kiezer duidelijk maken, dat we het in ons gestelde vertrouwen niet zullen beschamen. Dat betekent overigens niet, dat de politieke inhoud van onze activiteiten behoudende trekken zou moeten gaan vertonen. D'66 was, is en blijft een vernieuwende, linkse partij, „anders links” dan de PvdA, maar wél links.

Dit beeld wordt nadrukkelijk ondersteund door het Lagendijk-onderzoek van september jl. De kiezers van CDA, PvdA, VVD en D'66 werden daarin gevraagd hun eigen positie aan te geven op een politieke lijn, die liep van uiterst links tot uiterst rechts. 59% van de D'66-stemmers omschreef zichzelf van uiterst links tot gematigd links, 25% zag zichzelf in het midden zitten, 13% bestempelde zichzelf als rechts en gematigd rechts. Ter vergelijking: 59% van de CDA-stemmers kenmerkte zichzelf van uiterst tot gematigd rechts, 30% vond zichzelf in het midden en slechts 10% omschreef de eigen positie van sterk tot gematigd links.

Nu zijn „links” en „rechts” de meest misbruikte termen in politiek Nederland, maar deze cijfers maken toch wel duidelijk, dat de D'66-stemmers van de partij hunner keus een andere politiek verwachten dan een CDA-lijn zonder C!

Om welke redenen stemde men in mei 1981 D'66? Het onderzoek „Kiezen in Nederland” geeft op dit punt drie algemene conclusies. In de eerste plaats moeten wij het sterk hebben van een algemeen, positief beeld (46%) en niet van traditie of specifieke belangenbehartiging. In de tweede plaats hecht men aan ons programma (21%, aanzienlijk hoger dan de andere partijen) en in de derde plaats noemt men onze kandidaten (8%) als belangrijk keuzemotief. Het zijn conclusies, die bij de campagne-aanpak mede betrokken zullen moeten worden.

Ook op deze plaats nog eens het klemmende verzoek aan deze statenverkiezingen alle tijd, man-/vrouwkracht, creativiteit en inzet te geven, die we maar beschikbaar hebben. D'66 bezit het droevige record van de minste leden in verhouding tot het aantal kiezers (nog geen 2%). Dat betekent, dat alles en iedereen gemobiliseerd moet worden om ons ook écht als vierde stroming te manifesteren. We mogen niet ontbreken: niet op de plakborden, niet in de brievenbussen, niet op de forumavonden en niet in de kranten.

We hebben niet alleen veel te weinig

leden, ook de financiën tonen een triest beeld. De verkiezingscampagne van vorig jaar heeft een dusdanige aanslag op de reserves gedaan, dat er landelijk nauwelijks geld beschikbaar is voor een verkiezingscampagne, die deze naam waardig is. Dat betekent drie dingen: - afdelingen en regio's zullen aangewezen zijn op eigen fondsen en fondsenwervings-acties, - steeds zal gezocht moeten worden naar publiciteitsmiddelen, die zo min mogelijk geld kosten, - de hoogste prioriteit zal gegeven moeten worden aan fondsen- en ledenwerving. Gedenk alstublieft, alstublieft, het verkiezingsfonds (giro 1.000.000) en de oproep, die in deze Democratische is ingestoken. Campagnecommissie en -team zullen landelijk hun best doen plaatsen en momenten te vinden om D'66 zo krachtig mogelijk te presenteren. Fractieleden, bewindslieden en hoofdbestuur hebben hun medewerking toegezegd voor het houden van spreekbeurten en zullen elke gelegenheid aangrijpen om de D'66-visie uit te dragen. Samen met u zullen we er hard aan trekken.

Han Heemskerck

publiciteitscoördinator



REGIONALE CAMPAGNE EN PUBLICITEITS-COÖRDINATOREN

GRONINGEN, Koos Riesenkaamp, Noordwijkweg 24, 9804 RB Noordhorn. Tel. 05940-2877.

FRIESLAND, Boudewijn Heidenrijk, Nieuwebildtdijk 142, 9078 RT Oude Bildtdijk, tel.: 05182-496.

DRENTE, W. H. Lampe, Oosteind

3, 8381 BH Vledder, Tel.: 05212-1436.

OVERLIJSSEL, Anneke van de Assen-van Rijswijk, Noordermeent 35, 8317 AA Kraggenburg. Tel.: 05275-2446.

GELDERLAND, Anja Lieshout, Zevenheulenweg 18, 6561 ES Groesbeek, Tel.: 08891-2888.

UTRECHT, Frank Scheppe, G. van Nijenrodestraat 93, 3621 GG Breukelen. Tel.: 03462-2702

NOORD-HOLLAND, Wil van Noorwegen, Oosteinde 84, 1531 KG Wormer, tel.: 02982-1136

ZUID-HOLLAND, Paul Zimmerman, Struisenburgdwarsstraat 322, 3063 BV Rotterdam. Tel.: 010-149328.

ZEELAND, Hans Vink, Meanderlaan 86, 4337 TE Middelburg, Tel.: 01180-16573.

NOORD-BRABANT, Rob Staal, Rollaaf 23, 4761 HR Zevenbergen, Tel.: 01680-27241.

LIMBURG, Clemens Degenaar, Blokhuistraat 7, 6235 AW ULESTRATE, Tel.: 043-643615, Spreekbeurtencoördinator Jo Moonen, Eickhovenstraat 14, 6367 BZ Voerendaal. Tel.: 04446-1977.

Z.I.J.P.: John Halff, Oostrandpark 48, 8212 AR Lelystad, Tel.: 03200-26337.

Alleen deze mensen onderhouden contact met het secretariaat. De afdelingen kunnen met hun vragen dus bij de Regionale campagne en publiciteitscoördinatoren terecht.